

BİRLİKTE DAHA GÜÇLÜYÜZ

EYLÜL 2026
SAYI 19

BEYAZAY

LOKMAN AYVA

**ANLADIK ŞİMDİ DÜNYAYI
DEĞİŞTİRİYORUZ**

KÜNYE

GENEL KOORDİNATÖR
SUAT EMÜCE

BEYAZAY E-DERĞİ
AYLIK DİJİTAL DERĞİ

SANAT YÖNETMENİ
HASAN KASIM EMÜCE

TASARIM
BURÇAK KÜBRA ERDEM

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
FUSUN KOYUNLULAR

EDİTÖR
BURÇAK KÜBRA ERDEM

WEBSITE
BEYAZAY.ORG.TR

İÇİNDEKİLER

04

**ANLADIK ŞİMDİ
DÜNYAYI
DEĞİŞTİRİYORUZ**
LOKMAN AYVA

07

**İŞ DÜNYASINDA
NÖROFARKLILIK
GÜNDEMİ GÜÇLENİYOR:
YÖNETİCİLER İÇİN YENİ
REHBER**
ULUSLARARASI İLİŞKİLER
BİRİMİ

09

**TÜRKİYE'DEN İSPANYA'YA
KAPSAYICILIK KÖPRÜSÜ:
BEYAZAY'DAN YENİ İŞ
BİRLİĞİ**
ULUSLARARASI İLİŞKİLER
BİRİMİ

12

**DOĞA, ÇEVRE
SAĞLIĞI VE TEMİZ
HAVANIN ÖNEMİ**
MEHMET ALİ KIRPIK

16

**ASIL ENGEL
NEREDE?**
METİN ÇAĞAN

24

**FARKLILIKLARLA
ZENGİN,
HAKLARIYLA EŞİT:
BEYAZAY
KULÜPLERİ**
ZİYA SULUYER

29

**ECZANEDE HER
ŞEYİN BİR İLACI
VAR MI?**
YELDA ŞİMŞİR
YILMAZ

34

**DİLİMİZ
KİMLİĞİMİZDİR**
EKREM ERDEM

39

**ENGELLİ
ÇOCUKLAR VE
AKRAN ZORBALIĞI**
SARE AYDIN

43

**BEYAZAY
KULÜPLERİ**
HALİS KURALAY

44

**YARDIMCI
TEKNOLOJİ**
DR. NESLİHAN CANPOLAT ÇİĞ

52

SILA GÜNER

DÜNYA BARIŞ GÜNÜ

1 Eylül

ANLADIK ŞİMDİ DÜNYAYI DEĞİŞTİRİYORUZ

NASIL YAPTIK? NEYİ ANLADIK?

Neyi anladık, biliyor musunuz? Şu anda yaşadığımız sorunların kökenlerini, sebeplerini anladık. Kökeninde şu yatıyor: Biz insanlar o kadar cahiliz ki kendi ayağımıza kurşun sıkan bir canlı çeşidiyiz. Evren bilmem kaç zamandan beri var ama biz hemen o evreni aptal, kendimizi de akıllı kabul edip onu kendi aklımıza göre düzenlemeye başladık. Aslında “aklımıza göre düzenledik” ifadesi yanlış. Asıl kendi hırslarımıza, doyumsuzluğumuza, her yere, her şeye ve herkese tahakküm etme güdümüze göre güya düzeltmeye başladık. Bir de baktık ki ne görelim evren bizim içinden çıkamayacağımız, düzeltemeyeceğimiz, yokluğa doğru hızla giden bir hâle gelmiş. Nasıl mı?

Canlı cansız her şeyi yok eden silahlar yapıp onları kullanarak. Daha çok daha çok tüketmek için üretim yapan fabrikalar kurarak. Daha güzel, daha çekici, daha etkili görünebilmek için postlarını, derilerini almak üzere hayvanları öldürerek. Gerekli gereksiz demeden devasa binalar, yollar, tesisler yaparak. Keyfimize göre gezmek üzere havayı gaza, dumana boğarak. Böylece tabiat, çevre mahvolmaya başladı. Üzerinde yaşadığımız güzelim dünyamız sellerle, yangınlarla, depremlerle ve bilumum afetlerle cehennemimiz olmaya başladı. Bunu sadece insan dışındaki canlı ve cansızlara karşı mı yaptık? Tabii ki hayır. En başta kendi hemcinslerimiz adeta baş düşmanımızdı. Nasıl yaptık?

Lokman
Ayva

Güler misin, ağlar mısın? Bir sokak yapıldı, kaldırımlar döşendi. Bir de baktık ki toplumun bir kısmı sokağa çıkamıyor. İyi de kardeşim bedensel engellisi, kilolusu, çocuk sahibi, yaşlısı kullanamayacaksa daha doğrusu bütün insanlar kullanamayacaksa sen bunu niye yaptın? Bir de binaların hâline bakın. Fabrikaların, iş yerlerinin hâli pürmelali ortada. Hasılı fiziksel ve sosyal sistemlerle insanlara acı verildi. Adeta hapsedildi, işkenceye maruz bırakıldı. Bu zulüm böyle bırakılamazdı, böyle devam edemezdi ve değişimler başladı. Gerçek büyük değişim Türkiye’den ve Teknofest ile başladı.

Artık dünyayı değiştiriyoruz. Türkiye’de dünyanın tüm canlılara ve cansızlara ait olduğunu düşünen devlet büyüklerimizin bu düşüncesini tamamlayan Teknofest çalışmaları başladı. Bu Teknofest’le, “Dünyayı değiştirecek sistemler nasıl olmalı?” sorusunun cevabı verilmeye başlandı. Bu sorunun cevabına katkı yapan ve Beyazay’ın yürütücüsü olduğu “Engelsiz Yaşam Teknolojileri” de devreye girdi. Bu branşta on binlerce çocuğumuz, gencimiz teknolojiler geliştiriyorlar. Hedef dünyayı “Herkes için yaşanabilir hâle getirmek.” Her birimiz ve hepimiz bu değişimin, gelişmenin, iyileşmenin bir parçası hâline gelmeliyiz. Peki nasıl?

- *İhtiyaçların tespit edilmesine destek olarak,
- *Sorunları söyleyerek,
- *Teknolojilerin geliştirilmesine fikir vererek,
- *Geliştirilen bu teknolojilerin üretilmesine destek olarak,
- *Hem ülkemize hem de dünyaya satılmasına omuz vererek,
- *İnsanların hizmetlerine sunulması için çaba sarfederek

İşte o zaman bu dünyamız cennete dönecektir.

**BİZ DE DÜNYANIN
CENNETE
DÖNÜŞÜMÜNDE
PAY SAHİBİ
İNSANLAR OLARAK
HAKLI BİR
MEMNUNİYET,
İFTİHAR,
MUTLULUK
HİSSEDECEĞİZ.**

3 - 9 EYLÜL

*Halk Sağlığı
Haftası*

İŞ DÜNYASINDA NÖROFARKLILIK GÜNDEMİ GÜÇLENİYOR: YÖNETİCİLER İÇİN YENİ REHBER

ULUSLARARASI İLİŞKİLER BİRİMİ

İş dünyasında çeşitlilik ve kapsayıcılık tartışmalarının önemli başlıklarından biri hâline gelen nörofarklılık, artık yalnızca çalışanların bireysel özellikleri üzerinden değil, işverenlerin, yöneticilerin ve insan kaynakları birimlerinin sorumlulukları üzerinden de ele alınıyor.

Engellilik ve iş dünyası alanında etkin çalışmalar yürüten Business Disability Forum, bu yaklaşımı destekleyen yeni bir ücretsiz kaynak yayımladı. “Supporting Neurodiversity in the Workplace: A Practical Guide for Managers” (İş Yerinde Nörofarklılığı Desteklemek: Yöneticiler için Pratik bir Rehber) başlıklı kaynak, nörofarklı çalışanların iş yaşamında desteklenmesi konusunda yöneticilere doğrudan ve uygulanabilir öneriler sunuyor.

Business Disability Forum tarafından hazırlanan rehber, yöneticilerin nöroçeşitliliği desteklemelerine ve nörofarklı çalışanların potansiyellerini ortaya koyabilecekleri kapsayıcı ve destekleyici çalışma ortamları oluşturmalarına yardımcı olacak pratik stratejiler içeren bir kaynak olarak tanıtıyor.

Rehberde nörofarklılık ve kullanılan dil, nörofarklılığı desteklemede yöneticinin rolü, bir çalışanın nörofarklı olduğunu yöneticisiyle paylaşması durumunda izlenebilecek yaklaşım ve makul düzenlemeler gibi doğrudan çalışma hayatına temas eden konular ele alınıyor.

Bu gelişme aynı zamanda iş dünyasının nörofarklılığa bakışında yaşanan daha geniş bir dönüşüme işaret ediyor. Otizm, ADHD, disleksi ve diğer nörolojik farklılıklar söz konusu olduğunda tartışmanın odağı giderek “çalışanın iş ortamına uyum sağlaması” anlayışından uzaklaşıyor. Bunun yerine, işyerlerinin farklı çalışan ihtiyaçlarını ne ölçüde gözettiği, yöneticilerin bu konuda ne kadar bilgi sahibi olduğu ve insan kaynakları süreçlerinin ne kadar kapsayıcı tasarlandığı sorgulanıyor.

Başka bir ifadeyle nörofarklılığın kapsanması, nörofarklı çalışana yüklenen bir uyum meselesi olmaktan çıkıyor; kurumsal kültür, yönetim anlayışı ve insan kaynakları politikalarının da bir sorumluluk alanı olarak görülmeye başlanıyor.

Business Disability Forum tarafından hazırlanan rehber ücretsiz olarak Business Disability Forum web sitesi üzerinden ulaşılabilir.

DÜNYA

OKUMA YAZMA

Günü

8 EYLÜL

TÜRKİYE'DEN İSPANYA'YA KAPSAYICILIK KÖPRÜSÜ: BEYAZAY'DAN YENİ İŞ BİRLİĞİ

ULUSLARARASI İLİŞKİLER BİRİMİ

Engellilik alanında uluslararası iş birliğinin güçlenmesinde, ulusal ve küresel ağların yanı sıra sahayı yakından tanıyan yerel örgütlerle doğrudan temas kurulması büyük önem taşıyor. Yerel örgütler; engelli bireylerin ve ailelerinin günlük yaşamda karşılaştıkları ihtiyaçları, eğitimden istihdama uzanan deneyimleri ve kendi ülkelerinde geliştirdikleri iyi uygulamaları yakından takip ediyor. Biz uluslararası çalışmalarında farklı ülkelerde faaliyet gösteren bu örgütlerle karşılıklı bilgi ve deneyim paylaşımını, yeni ve sürdürülebilir ortaklıkların önemli bir parçası olarak görüyoruz.

Bu doğrultuda 10 Eylül 2026 tarihinde İspanya'da faaliyet gösteren Associació Catalana Síndrome X Fràgil (Katalan Frajil X Derneği) temsilcileriyle bir toplantı gerçekleştirdik. Frajil X sendromlu bireyler ve aileleriyle doğrudan çalışan dernekle gerçekleştirilen görüşmede, iki kurumun deneyimleri paylaşılırken gelecekte birlikte yürütülebilecek çalışmalar da ele alındı.

Toplantıya Katalan Frajil X Derneği adına Özel Eğitim ve Nörolingüistik Programlama alanlarında uzman Sosyal Eğitimi Anna Minguella Gonzalez ile PSI Program Koordinatörü Laura Rebollo López katıldı.

Beyazay'ı ise Uluslararası İlişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Dr. Hediye Gamze Türkmen, Dalaman Şube Başkanı ve Uluslararası Çalışmalar Komisyonu Üyesi Özel Eğitimi Yakup Soğukçeşme ile Uluslararası İlişkiler Biriminden Dil ve Kültürlerarasılık Uzmanı Hatice Beyza Tabakoğlu temsil etti.

YEREL DENEYİMDEN ULUSLARARASI ORTAKLIĞA

Toplantıda Katalan Frajil X Derneği'nin Frajil X sendromlu bireylere ve ailelerine yönelik çalışmaları hakkında bilgi alınırken, Beyazay'ın engellilik alanındaki çalışmaları ve Türkiye'de yürüttüğü faaliyetler de paylaşıldı. Özellikle özel eğitim, sosyal katılım, bireylerin güçlendirilmesi ve kapsayıcı uygulamalar üzerinde duruldu.

Görüşmenin önemli başlıklarından biri de iki kuruluşun sahip olduğu saha deneyiminin ortak çalışmalara nasıl dönüştürülebileceği oldu. Türkiye ve İspanya'daki uygulamalar karşılaştırılarak iyi örneklerin paylaşılması, uzmanlar arasında bilgi alışverişinin sürdürülmesi ve ilerleyen dönemde ortak proje ve faaliyetlerin geliştirilmesi konusunda görüş alışverişinde bulunuldu.

TÜRKİYE İLE İSPANYA ARASINDA YENİ BİR TEMAS NOKTASI

Beyazay ile Katalan Frajil X Derneği arasındaki bu buluşma, Türkiye ve İspanya arasında engellilik ve kapsayıcılık alanında geliştirilebilecek yeni çalışmalar için önemli bir başlangıç oluşturuyor. Toplantının ardından iki kuruluşun, olası iş birliği alanlarını somutlaştırmak ve sonraki adımları belirlemek üzere iletişimlerini sürdürmesi kararlaştırıldı.

Beyazay, engelli bireylerin toplumsal yaşama tam ve etkin katılımını destekleyen yaklaşımı doğrultusunda, farklı ülkelerdeki yerel ve uzman kuruluşlarla temaslarını genişletmeye; bilgi, deneyim ve iyi uygulamaları uluslararası düzeyde paylaşmaya devam edecek.

İstanbul'dan Katalonya'ya uzanan bu yeni temasın önümüzdeki dönemde ortak çalışmalara dönüşmesi hedefleniyor.

9 EYLÜL İZMİR'İN KURTULUŞU

Kutlu Olsun

BEYAZAY

DOĞA, ÇEVRE SAĞLIĞI VE TEMİZ HAVANIN ÖNEMİ

PROF. DR. MEHMET ALİ KIRPIK

Doğal denge, doğal döngü, doğal yaşam ve doğa yaklaşık 2,5-3 milyar yıldan bu yana canlıların cansız çevri ile ve canlıların kendi aralarında oluşan her türlü etkileşimleri sonucunda uzun yıllar boyunca oluşmuş sıradan ve olağan şartlarda devam eden bir ekosistem döngüsüdür. Çevresel ve ekolojik faktörler, hiç kuşkusuz ki canlıların koca ekosistem olan dünya üzerinde dağılmalarında yada dünya coğrafyasına yayılmalarında oldukça etkili faktörlerdendir. Bu nedenle farklı biyocoğrafik alanlar oluşmuş ve farklı biyoçeşitlilikte ekosistemler meydana gelmiştir. Her bir ekosistemde uzun yıllar devam eden etkileşimlerin sonunda belli şartlar meydana gelmiş ve bu şartlara uyum sağlayan canlılar o coğrafyada yaşamlarını sürdürmüşler, uyum sağlayamayan canlılar ise yok olmuşlardır. Bir canlının bir coğrafyaya uyum sağladığının göstergesi o canlı türünün normal olarak üreyip neslini devam ettirmesidir. Yani bir canlı bir coğrafyada soyunu devam ettiremiyor ise uyum sorunu var demektir.

Coğrafik ve ekolojik farklılıktan kaynaklı çevresel faktörlerin en olumlu ve en olumsuz etkisi aynı zamanda o coğrafyada yaşayan canlı türlerinin ekolojik hoşgörü sınırlarını da belirler. Ekolojik hoşgörü sınırları dışına çıkıldığında o türün o coğrafyada yaşaması mümkün olamamaktadır. Bu nedenle bir ekosistemdeki işleyiş belirli kalıplar dâhilinde oturmuş sayılır ve bu yaşam şekline ve döngüsüne doğal yaşam denir. İşte başta insan faktörü olarak uzun yıllar boyunca oluşmuş bir ekosistem şartlarının insan eliyle değiştirilmesi ya da değiştirilmeye çalışılması durumunda doğal yaşam, doğal döngü, doğa bundan olumsuz etkilenmekte ve çevresel faktörlerin oluşumu, etkisi ve uyum konusunda ciddi sorunlar çıkarmaktadır. Doğada ve doğal ekosistemlerde doğal kaynaklar bir döngü halinde neredeyse sıfır kayıpla değişir, dönüşür durur. Ancak dışarıdan anormal bir müdahale olduğunda yada ekolojik hoşgörü sınırını aşan bir etki olduğunda o zaman alışlagelmiş ekosistem şartları değişir ve canlılar için oldukça tehlikeli bir durum arz eder. Doğal ekosistemlerde değişen çevresel faktörlerden en fazla etkilenen canlı grubu bitkilere aittir. Çünkü birçok bitkinin değişen olumsuz şartlarda yer değiştirme kabiliyetlerinin zayıf ya da hiç olmayışı onları iki seçenek ile yüz yüze bırakır. Bunlardan birisi bitkiler değişen olumsuz şartlara ya uyum sağlayarak hayatına devam edecek ya da ikincisi yok olup gidecektir. Hayvanlar ise bitkilere göre kötü ya da olumsuz şartlarda yer değiştirme kabiliyetleri daha fazla olduğu için bu olumsuz şartlardan daha az etkilenecektir. Ancak tüm canlıların varlığı ve yaşamının sürdürülebilir olması bitkilere bağlıdır. Bir başka deyişle bitkiler yoksa yaşam da yoktur.

Doğal ekosistemlerde her şeyin normal şekilde ilerlemesi o ekosistemde uzun yıllar denenmiş ve tecrübe edilmiş ve öğrenilmiş davranışlar sonunda günlük, aylık ve yıllık olarak meydana gelen biyolojik aktiviteler bütünü çevrenin sağlıklı olduğunu gösterir. Bir başka deyişle çevre sağlığı bir ekosistemdeki biyoçeşitlilik ve cansız çevrenin birbirini tamamlayacak şekilde ekosistem döngülerini devam ettirmesidir. İnsan faktörü ekosistemdeki bu doğal yaşam döngüsüne olumsuz katkı vermediği sürece ekosistem kendi kuralları çerçevesinde yavaş da olsa değişerek yaşamına devam edecektir. Çevre sağlığı yani özellikle biyolojik aktivitelerden bazılarının doğal olarak meydana gelemediği durumlarda ortaya çıkar ve bu durumdan en başta insan olmak üzere daha birçok canlı türü olumsuz etkilenir.

Çevre sağlığının sürdürülebilir olmasında birçok çevresel faktörlerin etkisi var ancak hava kirliliği en önemlisi denilebilir. Hava denilince birçok gazın ve toz partiküllerinin birlikte oluşturdukları karışım akla gelir. Bu karışıma bakıldığında; Azot %78,08, Oksijen %20,95 (Canlıların solunumu için gereklidir), Argon %0,93, Karbondioksit %0,04 ve Diğer Gazlar ve tozlar: %0,03 (Neon, helyum, metan, kripton, hidrojen ve su buharı gibi az miktardaki partiküllerin bulunduğu görülür. Yaklaşık 150 yıldır atmosferdeki CO₂ oranında %45 oranında arttığı görülmektedir. Ayrıca yerel olarak belli yerleşim yerlerinde bu oranlar oldukça fazla değişkenlik göstererek kirlletici gazlar ve unsurlar bu oranları alt üst etmektedir. Özellikle CO, CO₂ ve Sülfür gibi gazların atmosfere salınması özellikle solunum gücünü çeken küçük çocuklar ve yaşlılar için hele de solunum yolları rahatsızlığı olan insanlar için son derece önemlidir. Havanın bileşiminde %21 oranında bulunan oksijen gazının özellikle oksijenli solunum yapan tüm canlılar için son derece önemi vardır. Çünkü hücrelerde enerji elde edebilmek için oksijene ihtiyaç bulunmaktadır. Hücrelere yeterli oksijen taşınmadığında az enerji elde edilecek ve metabolizma hızı yavaşlayacaktır. İşte kirli havalarda yani alışla gelmiş gaz oranına sahip hava içerisinde hem yabancı gazların çok fazla miktarda bulunması ve belli gazların anormal derecede çoğalması, solunum organlarımız olan akciğerlerimizin alveollerinde oksijenin alınması yâda hemoglobine bağlanmasını azalttığı için kan yoluyla daha az oksijen taşınacak ve hücrelere daha az oksijen giderek daha az enerji elde edilecektir.

Bu anormal durum ise enerji yetersizliğinden metabolizma hızı yavaşlayacak, insan aktivitesi riske girecek ve solunum gücünü ortaya çıkacaktır. Normal havadaki gaz oranlarında değişime ve kirliliğe neden olan etkenleri; fosil yakıtlara bağlı olarak atmosfere salınan karbondioksit, karbon monoksit, sülfür gazları sayılabilir. Orman yangınları, anız yangınları ve diğer yangınlardan atmosfere salınan gazlar doğrudan atmosferi kirlüten etkenler olarak sayılabilir. Organik atık olarak kabul edilen maddelerin düzenli ve düzgün dönüştürülmemesi sonucu atmosfere salınan özellikle metan gazı hava kirlilik unsurlarındandır. Atmosfere salınan yabancı ve zehirli gazların solunum yolu hastalıklarına neden olduğu aşikârdır. Ayrıca kirli havanın, solunum yolu hastalıklarına bağlı olarak birçok başka hastalıklarında oluşmasına neden olduğu bilinmektedir.

19 EYLÜL GAZİLER GÜNÜ

Kutlu Olsun

GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK VE VATANIMIZ İÇİN
MÜCADELE EDEN TÜM GAZİLERİMİZİ SAYGIYLA ANIYORUZ

BEYAZAY

ASIL ENGEL NEREDE?

METİN ÇAĞAN

“Bazen hayatın önündeki en büyük engel, insanın bedeninde değil; bizim bakışımızdadır.”

Sabahın erken saatleri...

Şehir henüz tam anlamıyla uyanmadan başlayan telaş, kısa sürede sokaklara, caddelere ve hayatlarımıza yayılır. Kimi işe yetişmeye, kimi okula, kimi hastaneye, kimi evine, kimi de günün görünmeyen sorumluluklarına doğru yol alır. Herkesin bir telaşı, herkesin bir yükü vardır.

Kiminin sırtında faturalar, kiminin yetişmeyen işler, kiminin aile sorumlulukları, kiminin sağlık kaygıları, kiminin de kimseye anlatamadığı sessiz bir dert...

Çoğu zaman daha gün başlamadan yorulur, akşam olduğunda ise günün yükünü ertesi güne taşırız. Sonra da hayatın ne kadar zor olduğundan yakınırız. Belki de yanılıyoruz tam burada başlar. Çünkü hayat, önümüze bütün yolları düz ve engelsiz çıkarmak için verilmiş bir yol değildir. Her insanın hikâyesi farklı, imtihanı farklı, taşıdığı yük farklıdır.

Kiminin sınavı hastalıkla, kimininki sağlıkla; kimininki yoklukla, kimininki varlıkla; kimininki yalnızlıkla, kimininki kalabalıklarla içinde yaşadığı sessiz bir mücadeleyle şekillenir.

Yüce Yaradan, insana gücünü aşan bir yük yüklemeyi. Fakat hepimize farklı imkânlar, farklı sorumluluklar ve farklı sorunlar verir.

Bu dünyada kimsenin hikâyesi bir başkasının hikâyesine benzemez.

Herkes kendi hayatının sayfasını, kendi mürekkebiyle doldurur.

İşte tam da burada, hepimizin daha dikkatli bakması gereken bir gerçek çıkıyor karşımıza: Engellilik.

Görmek yetiyor mu?

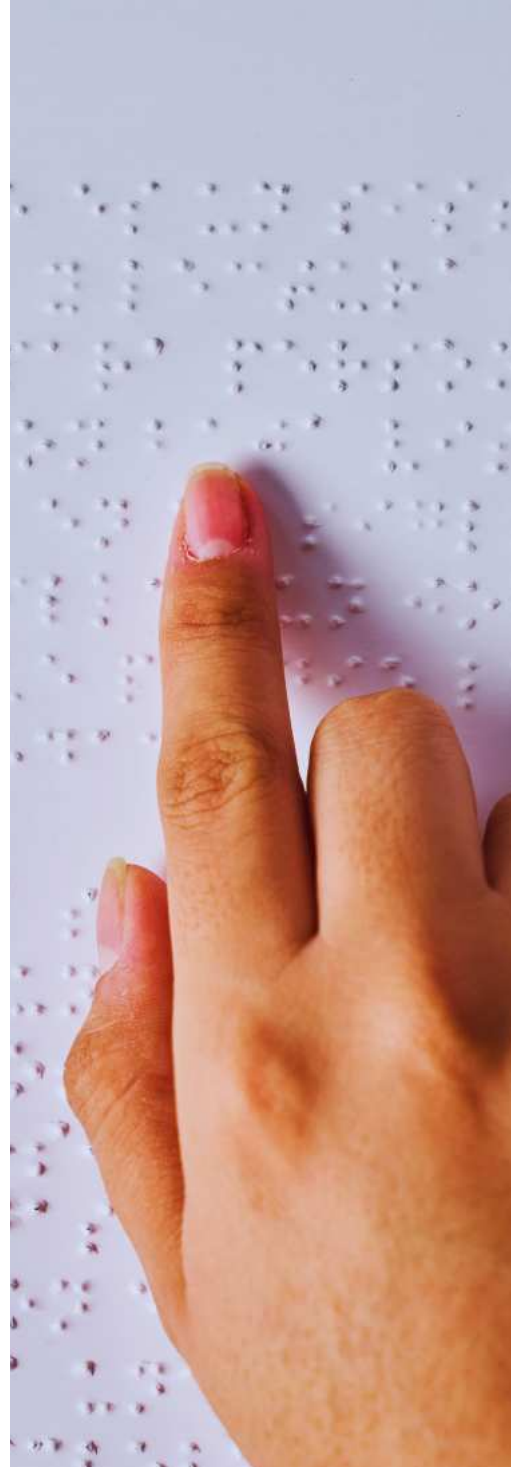
Bir kaldırımda tekerlekli sandalye kullanan birini gördüğümüzde ne yapıyoruz? Bazen yalnızca bakıp geçiyoruz.

Görme engelli bir vatandaşımızın karşıdan karşıya geçmeye çalıştığını fark ettiğimizde, nasıl yardımcı olacağımızı bilemediğimiz için uzaklaşıyoruz.

İşitme engelli bir insanın bizimle iletişim kurmakta zorlandığını gördüğümüzde sabırsızlanabiliyoruz.

Bazen de bir rampanın ya da erişilebilir park alanının önüne aracımızı “iki dakikalığına” bırakıyoruz.

Bizim için iki dakikadan ibaret olan o davranış, başka bir insanın bütün gününü değiştirebiliyor.

Belki işe gidemiyor.

Belki hastaneye ulaşamıyor.

Belki alışverişini yapamıyor.

Belki yalnızca kendi sokağında birkaç metre ilerleyemiyor.

Sonra engellilik hakkında büyük cümleler kuruyoruz. Oysa belki de büyük cümlelerden önce küçük bir vicdan muhasebesine ihtiyacımız var. Çünkü engelli olmak bir ceza değildir. Bir insanın değerini azaltan bir eksiklik hiç değildir. Ve hiçbir insanı hayatın kenarında yaşamaya mahkûm eden bir durum olarak görülmemelidir.

Engellilik, insan olmanın farklı hâllerinden biridir. Bunu gerçekten kabul ettiğimiz gün, bakışımız da değişmeye başlayacaktır. Çünkü bugün bize uzak görünen bir durumun yarın hayatımıza dokunmayacağının hiçbir garantisi yok.

Bugün yürüyebiliyoruz. Yarın bir kaza, hastalık, iş kazası, düşme veya hayatın hiç hesapta olmayan başka bir cilvesi, bütün planlarımızı değiştirebilir.

Bugün kendi başımıza yaptığımız bir işi yarın başkasının desteğiyle yapmak zorunda kalabiliriz.

Bugün yardım eden tarafken yarın yardıma ihtiyaç duyan taraf olabiliriz.

Hayatın bize hangi soruyu ne zaman soracağını bilmiyoruz.

Acımak değil, anlamak...

Belki de engellilik konusunda yaptığımız en büyük yanlışlardan biri, karşımızdaki insanı önce engeliyle görmemiz. Oysa insan, engelinden ibaret değildir. Onun da hayalleri vardır. Mesleği, ailesi, arkadaşları, sorumlulukları, yetenekleri, hedefleri ve hayata dair söyleyecek sözleri vardır.

Bir insanı yalnızca engeli üzerinden tanımlamak, onun kişiliğini ve bütünlüğünü görmezden gelmektir. Bu nedenle engelli bireylere yaklaşırken acıma duygusundan önce saygıya, yardım etme isteğinden önce anlayışa ihtiyacımız var.

Bazen iyi niyetle yaptığımızı düşündüğümüz bir davranış bile yanlış olabilir. Bir insanın yerine sürekli karar vermek... Yapabileceği bir işi onun adına yapmak... İhtiyacı olup olmadığını sormadan müdahale etmek... Onu sürekli korunması gereken biri olarak görmek... Bunların hiçbirisi kendiliğinden merhamet anlamına gelmez.

Gerçek merhamet, insanın yerine geçmek değildir. Gerçek merhamet, ihtiyaç duyduğunda yanında durabilmektir. Bazen yapılabilecek en doğru şey, yardım etmeden önce sadece sormaktır: "Size yardımcı olabilir miyim?" Çünkü yardımın da bir adabı vardır. İnsanın onurunu korumayan bir yardım, iyi niyet taşısa bile eksik kalır.

Engel bedenimizde mi? Asıl soruyu belki de burada sormalıyız.

Bir insanın hayatındaki bütün güçlükler gerçekten onun bedeninden mi kaynaklanıyor?

Bir insanın hayatındaki bütün güçlükler gerçekten onun bedeninden mi kaynaklanıyor?

Bir kaldırımın üzerine bırakılan araç, tekerlekli sandalye kullanan bir insan için neden aşılmaz bir engel hâline geliyor? Çünkü sorun yalnızca sandalye değil. Sorun, yolun onun için düşünülmemiş olması. Bir binada rampa yoksa, kapı dar ise, asansör erişilebilir değilse veya gerekli yönlendirmeler bulunmuyorsa, insanın önüne görünmeyen duvarlar örülmüş olur. Oysa çoğu zaman bu duvarları kaldırmak mümkündür.

İşte burada önemli bir gerçeğe karşılaşıyoruz: Bazen engel insanın bedeninde değil, çevresindedir.

Bazen sorun merdiven değildir. Sorun, merdivenin yanında başka bir seçenek düşünmemektir.

Bazen mesele bir insanın görememesi değildir. Mesele, onun bağımsız hareket edebilmesini sağlayacak bir çevreyi yeterince tasarlamamaktır.

Bazen sorun bir insanın duyamaması değildir. Mesele, onunla iletişim kurmanın başka yollarını öğrenmek için yeterince çaba göstermemektir.

Bazen sorun, insanın hareket etmekte zorlanması değildir. Asıl sorun, bizim onun hareket edebileceği alanı daraltmamızdır. Bu nedenle erişilebilirlik yalnızca engelli bireylerin meselesi değildir.

Bu, hepimizin meselesidir. Çünkü erişilebilir bir kaldırım yalnızca tekerlekli sandalye kullanan kişiye değil, bastonuyla yürüyen yaşlıya, bebeğini arabasıyla taşıyan anne babaya, geçici bir sakatlık yaşayan insana da kolaylık sağlar. Herkes için tasarlanan bir şehir, aslında herkes için daha yaşanabilir bir şehir demektir.

Medeniyet biraz da burada başlar...

Bir toplumun medeniyetini yalnızca yüksek binaları, geniş yolları, gelişmiş teknolojisi veya ekonomik gücü belirlemez. Bazen medeniyet, bir kaldırımın genişliğinde saklıdır.

Bazen bir rampanın önüne araç park edip etmediğimizde ortaya çıkar. Bazen toplu taşımada ihtiyaç duyan kişiye yer açıp açmadığımızda kendini gösterir.

Bazen bir insanın konuşmasını sabırla bekleyip beklemediğimizde...

Bazen de karşımızdakinin farklılığını yadırgamadan kabul ettiğimizde... Çünkü gerçek medeniyet, yalnızca güçlü olanın hayatını kolaylaştırmak değildir.

Asıl medeniyet, hayatı zorlaşan insanın yalnız kalmamasıdır.

Bir toplumun vicdanı, en fazla desteğe ihtiyaç duyan insanına nasıl davrandığında görünür. Bu nedenle engelli bireylerin hayatını kolaylaştırmak bir lütuf değildir. Bu, insan haklarına, adalete ve insan onuruna duyulan saygının gereğidir.

Bize verilen nimetler de bir sorumluluktur

Burada hepimizin kendimize sorması gereken başka bir soru daha var: "Sahip olduğumuz imkânları nasıl kullanıyoruz?"

Görebilmek, duyabilmek, yürüyebilmek, çalışabilmek, bağımsız hareket edebilmek çoğu zaman hayatın sıradan bir parçası gibi geliyor. Oysa bunların her biri büyük bir nimettir.

Ve nimet, beraberinde sorumluluk da getirir.

Bugün sahip olduğumuz gücü yalnızca kendimiz için mi kullanıyoruz? Yoksa o güçle başkasının önündeki bir engeli kaldırmayı da düşünüyor muyuz?

Belki de insanın gerçek değeri, sahip olduğu imkânların miktarında değil, o imkânlarla başkalarının hayatına ne kattığında ortaya çıkar.

Bir insanın yolunu açabiliyorsak... Bir başkasının işini kolaylaştırabiliyorsak... Bir insanın kendisini yalnız hissetmesini engelleyebiliyorsak... Bunu yapmanın yolu mutlaka büyük işler değildir. Bazen küçük bir davranış yeterlidir. Bir aracı rampanın önüne park etmemek... Bir yaya geçidini kapatmamak... Erişilebilir alanı kendi rahatımız için kullanmamak... Toplu taşımada ihtiyaç duyana alan açmak... Yardım etmeden önce izin istemek... Bir insanı “yazık” diyerek küçültmemek... Ve onu engeliyle değil, adıyla görmek...

Küçük gibi görünen bütün bu davranışlar, aslında büyük bir toplumsal kültürün parçalarıdır.

Hepimiz bir gün yardıma ihtiyaç duyabiliriz

Modern hayat bize çoğu zaman kusursuz görünmeyi öğretiyor. Ekranlarda herkes mutlu. Herkes başarılı. Herkes sağlıklı. Herkes güçlü. Oysa gerçek hayat ekranlara sığmıyor.

Gerçek hayatta hastalık da var, yaşlılık da, yalnızlık da, engellilik de...

Bazen insanın hayatı bir anda değişebiliyor. Bugün kendi işimizi kendimiz yapıyoruz. Yarın bir kapıyı açabilmek için başka birinin yardımına ihtiyaç duyabiliriz.

Bugün bir merdiveni kolayca çıkıyoruz. Yarın aynı merdiven bizim için aşılabilir hâle gelebilir.

Hayatın hangi köşesinde, kimin desteğine ihtiyaç duyacağımızı bilmiyoruz. Bu yüzden güçlü olduğumuz günlerde güçsüz görüneni küçümsememeliyiz.

Bugün yürüyebildiğimiz için yürüyemeyenin yolunu kapatmamalıyız.

Bugün görebildiğimiz için göremeyenin dünyasını küçümsememeliyiz.

Bugün duyabildiğimiz için duyamayanın sesini yok saymamalıyız. Çünkü insan olmak yalnızca kendi ayaklarımız üzerinde durabilmek değildir.

Bazen insan olmak, bir başkasının yürüyebilmesi için önündeki taşı kaldırmaktır.

Bazen bir kapıyı açmaktır.

Bazen yol vermektir.

Bazen beklemektir.

Bazen sabretmektir.

Bazen de hiçbir şey yapmadan önce karşımızdakine sormaktır: “Size nasıl yardımcı olabilirim?”

Önce kendimize bakalım.

Belki de artık engelliliğe yalnızca engelli bireylerin yaşadığı bir sorun olarak bakmaktan vazgeçmenin zamanı geldi. Çünkü onların önündeki engelleri kaldırmak kadar, bizim yeni engeller oluşturmamamız da önemlidir.

Bir rampayı yapmak mühendislik işidir. Ama o rampanın önüne araç park etmemeyi öğrenmek vicdan işidir.

Erişilebilir bir bina tasarlamak teknik bir meseledir. Ama o binanın herkesin hakkı olduğunu kabul etmek insanlık meselesidir.

Bir düzenleme yapmak kurumların sorumluluğudur. O düzenlemelere saygı göstermek ise hepimizin. Çünkü toplum yalnızca yasalarla ve kurumlarla değil, insanların günlük davranışlarıyla da şekillenir.

Bazen değişmesi gereken engelli bireyin hayatı değildir. Değişmesi gereken bizim bakışımızdır.

Onların topluma uyum sağlamasını beklemek yerine, toplumu herkes için daha yaşanabilir hâle getirmeliyiz.

Onların daha fazla çaba göstermesini beklemek yerine, kendi üzerimize düşeni yapmalıyız.

Onların farklılığını bir sorun olarak görmek yerine, hayatın doğal bir parçası olarak kabul etmeliyiz. Çünkü insanı topluma dahil etmek bir iyilik değildir.

Bu, onun hakkıdır.

Aynaya bakma zamanı

Şimdi belki de hep birlikte biraz durup aynaya bakma zamanıdır.

Karşımızdaki insanın hayatındaki engelleri konuşmadan önce, kendi davranışlarımızla onun önüne koyduğumuz engelleri görebiliyor muyuz?

Engel aracımızda mı?

Önyargımızda mı?

Sabırsızlığımızda mı?

Kayıtsızlığımızda mı?

“Bana ne?” diyerek sırtımızı döndüğümüz o anda mı?

Yoksa bir insanın yapabildiklerine bakmak yerine yapamadıklarına odaklanan bakışımızda mı?

Belki de hayatın önündeki en ağır engeller, gözle görülenler değildir.

Bazı engeller kaldırımda değildir. Zihnimizdedir.

Bazıları merdivende değildir. Vicdanımızdadır.

Bazıları yolda değildir. Bakışımızdadır.

Bir rampayı yapmak mühendislik işidir. Ama o rampanın önüne araç park etmemeyi öğrenmek vicdan işidir.

Erişilebilir bir bina tasarlamak teknik bir meseledir. Ama o binanın herkesin hakkı olduğunu kabul etmek insanlık meselesidir.

Bir düzenleme yapmak kurumların sorumluluğudur. O düzenlemelere saygı göstermek ise hepimizin. Çünkü toplum yalnızca yasalarla ve kurumlarla değil, insanların günlük davranışlarıyla da şekillenir.

Bazen değişmesi gereken engelli bireyin hayatı değildir. Değişmesi gereken bizim bakışımızdır.

Onların topluma uyum sağlamasını beklemek yerine, toplumu herkes için daha yaşanabilir hâle getirmeliyiz.

Onların daha fazla çaba göstermesini beklemek yerine, kendi üzerimize düşeni yapmalıyız.

Onların farklılığını bir sorun olarak görmek yerine, hayatın doğal bir parçası olarak kabul etmeliyiz. Çünkü insanı topluma dahil etmek bir iyilik değildir.

Bu, onun hakkıdır.

Aynaya bakma zamanı

Şimdi belki de hep birlikte biraz durup aynaya bakma zamanıdır.

Karşımızdaki insanın hayatındaki engelleri konuşmadan önce, kendi davranışlarımızla onun önüne koyduğumuz engelleri görebiliyor muyuz?

Engel aracımızda mı?

Önyargımızda mı?

Sabırsızlığımızda mı?

Kayıtsızlığımızda mı?

“Bana ne?” diyerek sırtımızı döndüğümüz o anda mı?

Yoksa bir insanın yapabildiklerine bakmak yerine yapamadıklarına odaklanan bakışımızda mı?

Belki de hayatın önündeki en ağır engeller, gözle görülenler değildir.

Bazı engeller kaldırımda değildir. Zihnimizdedir.

Bazıları merdivende değildir. Vicdanımızdadır.

Bazıları yolda değildir. Bakışımızdadır.

Ve belki bugün kendimize sormamız gereken soru, “Engelli bireylerin önündeki engelleri nasıl kaldırırız?” sorusundan daha derindir: “Ben, başka bir insanın hayatını zorlaştıran bir engel miyim; yoksa onun yolunu kolaylaştıran bir insan mı?”

Bu sorunun cevabı yalnızca nasıl bir insan olduğumuzu değil, nasıl bir toplumda yaşamak istediğimizi de gösterecektir.

Hepimiz bir gün yaşlanacağız.

Hepimiz bir gün hayatın beklenmedik bir dönüşüyle karşılaşabiliriz.

Hepimiz bir gün başkasının yardımına ihtiyaç duyabiliriz. O hâlde bugün elimizden geleni yapalım.

Bir insanın yolunu kapatmayalım.

Bir hakkı kendi rahatlığımız uğruna işgal etmeyelim.

Bir farklılığı küçümsemeyelim.

Bir insanı acıyarak değil, saygıyla görelim.

Ve mümkün olduğunca hayatı birbirimiz için biraz daha kolaylaştıralım. Çünkü bazen dünyayı değiştirmek sandığımız kadar büyük bir şey değildir.

Bazen bir kaldırımın önüne aracımızı koymamaktır.

Bazen bir insanı sabırla dinlemektir.

Bazen bir kapıyı açmaktır.

Bazen bir yolu açık bırakmaktır.

Bazen de yalnızca bir insanın varlığını gerçekten fark etmektir.

Belki de bütün mesele budur.

Hayat hepimize farklı yollar gösterebilir.

Kiminin yolu düz, kimininki yokuş olabilir.

Kiminin yolu geniş, kimininki dar olabilir.

Ama aynı toplumda yaşıyorsak, birbirimizin yolunu zorlaştırmamak ve mümkün olduğunca kolaylaştırmak hepimizin ortak sorumluluğudur. Çünkü hiçbirimiz hayatın hangi gününde, hangi kapısında, hangi yardıma ihtiyaç duyacağımızı bilmiyoruz.

Bugün yürüyen yarın destek isteyebilir.

Bugün yardım eden yarın yardım bekleyebilir.

Bugün güçlü olan yarın bir başkasının eline tutunabilir.

İnsan hayatı böyle bir yolculuktur.

Ve bu yolculukta asıl mesele, herkesin aynı şekilde yürümesi değildir.

Asıl mesele, kimsenin yürüyebilmek için yalnız bırakılmamasıdır.

Öyleyse gelin, önce kendi içimizdeki engelleri kaldıralım.

Önyargılarımızı azaltalım.

Kayıtsızlığımızdan vazgeçelim.

Bencilliğimizi sorgulayalım.

Bir başkasının hakkını kendi rahatlığımızdan daha değerli görmeyi öğrenelim. Ve en önemlisi, karşımızdaki insanın hayatına gerçekten bakmayı öğrenelim. Çünkü belki de yıllardır yanlış yere bakıyoruz.

Engeli hep başkasının bedeninde arıyoruz. Oysa bazen asıl engel bizim davranışımızda.

Bazen bizim alışkanlığımızda.

Bazen bizim sessizliğimizde.

Bazen bizim duyarsızlığımızda.

Ve belki de en ağır engel, bir insanın önündeki duvarı görüp onu kaldırmak için hiçbir şey yapmamaktır.

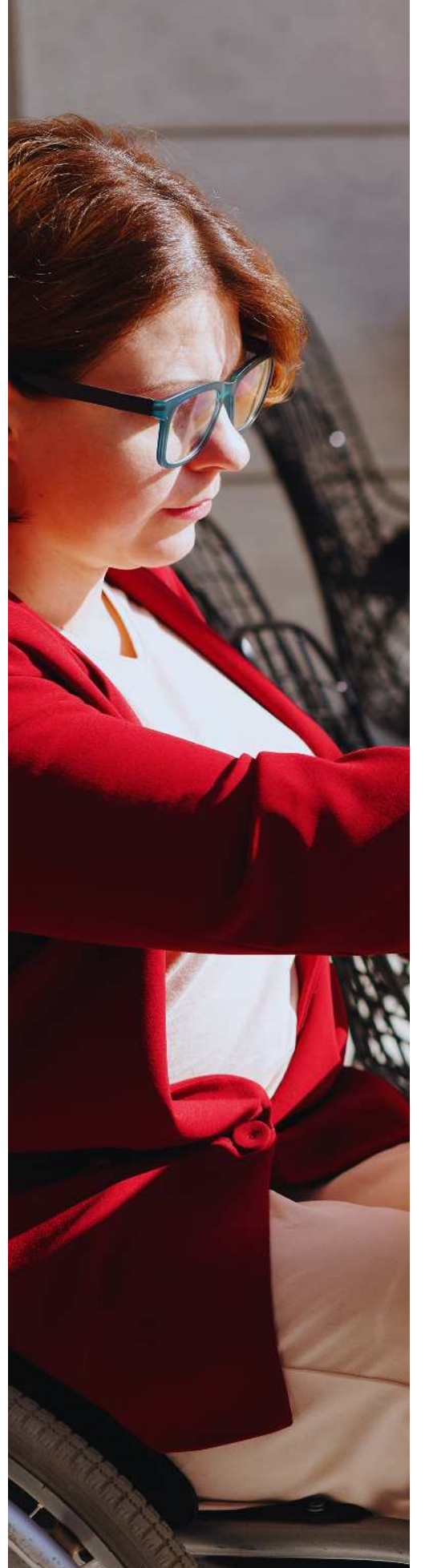
Şimdi aynaya yeniden bakalım.

Ve kendimize bir kez daha soralım: “Ben, bir başkasının hayatındaki engellerden biri miyim; yoksa o engellerden birini kaldıran kişi mi?”

Belki bu soruya vereceğimiz cevap, hepimizin hayatında küçük ama gerçek bir değişimin başlangıcı olur. Çünkü daha yaşanabilir bir ülke, yalnızca yolları, binaları ve şehirleri erişilebilir hâle getirerek kurulmaz.

Daha yaşanabilir bir ülke, insanın insana engel olmadığı bir anlayışla kurulur.

Ve belki de bütün mesele tek bir cümlede saklıdır: Asıl engel bazen insanın bedeninde değil, bakışındadır.

A photograph of an elderly couple sitting closely together on a couch. The man, on the left, is bald with a mustache and is wearing a grey sweater and a thick, textured brown scarf. The woman, on the right, has short white hair and is wearing a light pink long-sleeved shirt. They are both smiling warmly at each other. The background is a plain, light-colored wall.

21 EYLÜL
DÜNYA
ALZHEİMER GÜNÜ

Farkında ol, huzuru takip et,
her yaş sağlıklı kal.

BEYAZAY

FARKLILIKLARLA ZENGIN, HAKLARIYLA EŞİT: BEYAZAY KULÜPLERİ

ZİYA SULUYER

Eğitim, yalnızca müfredattaki bilgileri aktarmak ya da sınav başarısı hedeflemek değildir. Gerçek eğitim; farklılıkları anlamayı, birbirimize saygı duymayı, empati kurmayı, adil bir şekilde dayanışmayı ve birlikte eşitçe yaşamayı öğretmektir.

Bugün okullarımızda çocuklarımızın akademik başarıları kadar, toplumsal duyarlılıklarının, insanî değerlerinin ve en önemlisi hak temelli engelli bilincinin gelişmesine büyük önem vermemiz gerekiyor.

Geleceğin adil, kapsayıcı ve duyarlı toplumunu, ancak bugünün çocuklarını engelli haklarını tanıyan ve evrensel insani değerleri benimseyen bireyler olarak yetiştirerek kurabiliriz.

evrensel insani değerleri benimseyen bireyler olarak yetiştirerek kurabiliriz.

İşte bu noktada Beyazay Kulüpleri, okullarımız ve eğitim sistemimiz için eşsiz bir fırsat sunmaktadır. Beyazay Kulübünü yalnızca belirli gün ve haftalarda sembolik panolar hazırlayan bir öğrenci kulübü olarak görmemeliyiz. Bu kulüpler; öğrencilerimizin engellilik konusunda doğru ve bilimsel bilgi edinmelerini, farklılıklara saygı duymalarını, fiziksel ve dijital erişilebilirliğin hayati önemini kavramalarını sağlayan yaşayan bir okul kültürünün ana parçası olmalıdır.

**ENGELLİLİĞE
BAKIŞIMIZI
DEĞİŞTİRMELİYİZ:
HAK VE EŞİTLİK
TEMELLİ
DÖNÜŞÜM**

Engellilik konusundaki temel mesele, toplumdaki algı ve zihniyet kalıplarıdır. Engelli bireyleri yalnızca yardıma muhtaç veya acınacak kişiler olarak gören bağış odaklı yaklaşımı tamamen terk etmek zorundayız. Bunun yerine; eğitim alan, çalışan, üreten, spor yapan, sanatla ilgilenen, hayallerinin peşinden giden ve toplumun tam ve eşit üyesi olan bağımsız bireyler anlayışını yerleştirmeliyiz.

Farkındalık çalışmalarımızın merkezinde acıma değil empati, dışlama değil kapsayıcılık, engel değil erişilebilirlik, lütuf değil hak ve sadece yardım değil toplumsal dayanışma yer almalıdır. Bir çocuğun, sıra arkadaşının farklılığını kavraması, onun haklarına ve kişisel alanına saygı göstermesi, bir sınavdan alınan en yüksek not kadar değerli ve kalıcı bir kazanımdır.

Kulüpler aracılığıyla öğrencilerimize yaş gruplarına uygun biçimde aktif sorumluluklar vermeliyiz:

İlkokul Düzeyi: Resim, öykü, oyun ve drama yoluyla farklılıkların birer zenginlik olduğu işlenmeli; empati ve arkadaşlık bağları güçlendirilmelidir.

Ortaokul Düzeyi: Temel işaret dili eğitimleri verilmeli, okulun mimari ve eğitsel erişilebilirliği incelenmeli, sosyal sorumluluk projeleri üretilmelidir.

Lise Düzeyi: Hak temelli araştırmalar yapılmalı, erişilebilirlik konusunda saha taramaları gerçekleştirilmeli, sivil toplum kuruluşlarıyla ortak projeler yürütülerek toplumsal bilinci artıran kampanyalar düzenlenmelidir.

"OKULUMUZ HERKES İÇİN ERİŞİLEBİLİR Mİ?"

Öğrencilerimizle birlikte şu hayati soruların yanıtlarını aramalıyız: Rampalarımız ve koridorlarımız tekerlekli sandalye kullanımına uygun mu? Kapılar, sınıflar ve tuvaletler erişilebilir mi? Görme engelli arkadaşlarımız için hissedilebilir yüzeyler ve kabartma yönlendirme işaretleri var mı? Acil durum tahliye planları engelli bireyleri kapsıyor mu? Görme veya işitme engelli bir öğrenci ders materyallerine bağımsızca ulaşabiliyor mu?

Bu soruların aramak, çocukları gerçek hayatın sorunlarıyla buluşturur ve onları sadece sorun tespit eden değil, çözüm üreten duyarlı yurttaşlar haline getirir.

3 ARALIK VE 10-16 MAYIS BİRER BAŞLANGIÇ NOKTASI OLMALI

LOKMAN AYVA'YA ÖZEL TEŞEKKÜR

Bu hak temelli anlayışın toplumda kök salması, engelli bireylerin fırsat eşitliğine kavuşması ve başarılarının görünür olması için yıllardır büyük bir kararlılıkla emek veren Türkiye Beyazay Derneği Genel Başkanı Sayın Lokman Ayva'ya yürekten teşekkür etmek gerekir. Sayın Lokman Ayva'nın ortaya koyduğu vizyoner mücadele; engellilik konusunu yardım ekseninden çıkarıp hak, adalet, eşitlik, özgürlük ve toplumsal katılım zeminine taşımıştır. Beyazay Kulüplerinin okullarımızda yaygınlaşması fikri de bu güçlü mücadeleden beslenmektedir.

HAYDİ, ŞİMDİ SIRA BİZDE!

Engelsiz bir gelecek hayal değildir; o gelecek, bugün atacağımız somut adımlarla inşa edilecektir. Gelin, Beyazay Kulüplerini sadece kağıt üzerinde kurmayalım, onları okul kültürümüzün merkezinde yaşatalım. Okullarımızı fiziksel ve zihinsel olarak tam erişilebilir hale getirelim. Çocuklarımıza "yardım edin" demek yerine, "haklara ve bağımsızlığa saygı duyun" mesajını verelim. Her okulda bir kulüp kurarak, bir engeli daha birlikte kaldıralım. Beklemeyelim; engelsiz bir geleceği çocuklarımızın zihninde ve kalbinde bugünden kurmaya başlayalım!

3 Aralık Dünya Engelliler Günü ve 10-16 Mayıs Engelliler Haftası, okullarda yalnızca törenlerle geçirilmemeli, yıl boyu sürecek çalışmaların birer vitrini olmalıdır. Okullarda Engelsiz Yaşam Festivalleri, işaret dili atölyeleri, engelsiz spor karşılaşmaları ve hak söyleşileri düzenlenebilir. Ancak bunu yaparken dilimiz son derece önemlidir: Engelli bireyleri acındıran değil; haklarını, bağımsızlıklarını ve başarılarını görünür kılan bir dil benimsenmelidir.

25 EYLÜL
DÜNYA ECZACILIK GÜNÜ
kurtu olsun

BEYAZAY

ECZANEDE HER ŞEYİN BİR İLACI VAR MI?

25 EYLÜL DÜNYA ECZACILAR GÜNÜ ANISINA

ECZ. YELDA ŞİMŞİR YILMAZ

Yirmi altı yıl boyunca aynı mahallede semt eczacılığı yaptım. Mesleğe ilk başladığım yıllarda benden önceki kuşaktan eczacıların anlattıklarını dinlerdim:

“Bizim zamanımızda eczacılık böyle değildi. Bir aylık ilacı bir günde sipariş ederdik, kamyonla ilaç gelirdi. Günlerce rafa dizerdik. Bir ilaç soruldu mu, ‘Hemen getirtelim’ deme lüksümüz yoktu; gelecek ay artık nasipse... Laboratuvarından çıkamazdık, devamlı havan karıştırırdık.”

Sonra da bize dönüp eklerlerdi: “Siz şimdi çok rahatsınız. Etken maddeler hazır geliyor, ilaçlar bir telefonla kapınızda!”

O zaman biraz gülümseyerek dinlerdim. Şimdi düşünüyorum da insan belli bir meslek yılını geçince galiba aynı cümleyi kurma hakkını kazanıyor. Ben de stajyer eczacılarıma: “Bizim zamanımızda eczacılık böyle değildi...” diyorum. Çünkü gerçekten değildi.

Bizim zamanımızda internet yoktu, cep telefonu yoktu. Eczane de yalnızca ilaç alınan bir yer değildi; mahallenin küçük sağlık merkezi, danışma bürosu, bazen postanesi, bazen dilekçe yazma yeri, bazen üniversite tercih

ECZACILIK DEĞİŞTİ, İNSAN DEĞİŞMEDİ

merkezi zaman zaman da gönül işleri danışmanlığıydı.

İnsanlar çocuklarının geleceğini de bize danıştırdı, tansiyonunu da... Bir evrakı nasıl dolduracağını da sorardı, hastanede hangi branşa başvuracağını da komşusuyla yaşadığı meseleyi de... Hatta eczanede tanışıp yuva kuran çiftlerimiz bile oldu. Bereket diyelim. Yani bizim eczanede her şey bulunmayabilirdi ama konu hiç eksik olmazdı.

Bugün teknoloji eczacılığı baştan aşağı değiştirdi. Siparişler hızlandı, ilaç ve ürün çeşitliliği arttı, dermokozmetik başlı başına ayrı bir dünya oldu. Yurt dışından getirilecek ilaçlardan takviye ürünlere kadar insanların soruları da çeşitlendi.

Ama değişmeyen bir şey var: İnsan hâlâ karşısında güvenebileceği, sorusunu çekinmeden sorabileceği birini arıyor.

Eczacıya duyulan ihtiyaç ortadan kalkmadı; yalnızca biçim değiştirdi. Eskiden enjeksiyon yapmak, pansuman yapmak, şeker ölçmek, yaşlı veya hamile hastaların evine gidip iğne yapmak biz semt eczacılarının günlük işleri arasındaydı. Yakınlarda hemen ulaşılacak bir sağlık merkezi her zaman bulunmazdı. Bugün bu hizmetlerin önemli bir kısmı farklı sağlık birimlerinde yürütülüyor. Fakat eczacı hâlâ insanların sağlık konusunda ilk kapısını çaldığı kişilerden biri. Çünkü eczacılık hiçbir zaman yalnızca kutuyu raftan indirip hastaya uzatmak olmadı:

- Bazen bir raporun nasıl çıkarılacağını anlatmaktır.
- Bazen bir başvuru için nereye gidileceğini tarif etmektir.
- Bazen ilacın kullanımını üçüncü kez anlatmaktır.
- Dördüncü kez sorulduğunda da ilk kez anlatıyormuş gibi anlatabilmektir.

Sanırım onun adı da mesleki sabırdır.

Mahallenin özel insanları var tabii, iyi ki de varlar...

Semt eczacılığının bana bıraktığı en güzel şeylerden biri, engelli bireylerle ve aileleriyle yıllar içinde kurduğumuz bağ oldu. Çünkü bir süre sonra onlar sizin için “hasta” ya da “danışan” olmaktan çıkar. Komşu olur, küçük kardeş olur; hayatınızın tanıdık yüzlerinden biri hâline gelirler.

Mahallemizde Down sendromlu bir çocuğumuz vardı. Her gün eczaneye uğrardı. Eczanenin içindeki eşyaları kendi düzen anlayışına göre şöyle bir düzeltir, her şeyin olması gereken yerde olduğuna kanaat getirince gönül rahatlığıyla giderdi. Biz de bir süre sonra bazı şeyleri onun koyduğu şekilde kullanmaya başladığımızı fark ettik. Onun ziyareti günümüzün en güzel anlarından biriydi.

Çünkü yıllar geçtikçe anlıyorsunuz: İnsanların sizi hatırlaması güzel ama kendilerini güvende hissettikleri insanlar arasında hatırlaması çok daha güzel.

BAZEN İLAÇTAN ÖNCE İNSANI GÖRMEK GEREKİR

ECZANENİN YAN ETKİLERİ DE VARDIR

HEPİMİZ HAYATIN BİR YERİNDE DESTEĞE İHTİYAÇ DUYABİLİRİZ

Eczacılık bazen bankonun arkasından çıkmaktır:

- “Bak, bunu ihmal etme; ihmale gelmez,” diyebilmektir.
- Kaç çocuğu olduğunu hatırlamaktır.
- “Bunu geçenlerde büyük çocuğun için almıştın, tekrar almaya gerek yok; aynısını kullanabilirsin,” diyebilecek kadar birbirinin hayatını bilmektir.
- Bir gence: “Senin halledemeyeceğin bir şey yok. Bunu da aşacaksın,” diyebilmektir.
- Eğitim konusunda umutsuzluğa kapılmış bir aileye, her çocuğun eğitim hakkı olduğunu, farklı yolların bulunabileceğini hatırlatmaktır. O çocuğun neyi yapamadığından önce neyi iyi yapabildiğine bakmaktır.

Çünkü bazen insan eczaneye bir kutu ilaç almaya gelir ama yanında biraz cesaret götürür. Bunun reçetede bir karşılığı yoktur ama etkisini yıllar sonra bile görebilirsiniz.

Elbette 26 yıllık mahalle eczacılığı yalnızca ciddi hikayelerden oluşmuyor. Semt eczacılığının yan etkilerinden biri duygusallık olsa gerek. Hiç kimsenin hatırlamadığı doğum gününüzü hatırlayan özel bireyler olur. Küçük bir hediyeyle gelirler. Engelli merkezlerinde kendi elleriyle yaptıkları küçük bir toka, bir bileklik bazen hiç beklemediğiniz kadar dokunur insana. Yıllar geçtikçe anlıyorsunuz ki bazı hediyelerin maddi değeri olmayabilir ama duygusal dozu oldukça yüksektir.

Bir başka yan etkisi de kilo alma riski. Evlerine davet edenler, tabak tabak yemek gönderenler olur. Mahallede güzel bir yemek piştiğinde bundan eczacının da nasibini alması adettendir. Dolayısıyla diyetlerde başarısız olmamızın bütün sorumluluğunu kendimize yüklemeyelim; biraz da mesleki yan etki diyelim.

Bir de mesleğin yıllar içinde hiç beklemediğiniz alanlara doğru genişlemesi var:

- Kuzusuna ilaç danışan da gelir, yolda bulduğu karga için gelen de...
- Kedisini kucağına alıp doğrudan eczaneye getiren de.
- Annesi ilacını içmiyor diye gelip annesini bize şikâyet eden çocuklarımız vardır.

Bazen aile içindeki görev dağılımı da değişebilir: Anne ilacı içmez, çocuk eczacıya haber verir, eczacı anneyi ikna eder. Diplomada yazmıyor olabilir ama yıllar içerisinde aile arabuluculuğu da mesleğin yan dallarından biri hâline geliyor.

Engellilik çoğu zaman sanki yalnızca bazı insanların hayatına aitmiş gibi konuşuluyor. Oysa hayat o kadar kesin sınırlar çizmiyor.

Ayağımız kırıldığında birkaç aylığına da olsa yürümemiz kısıtlanabilir. Gözümüzde oluşan bir sorun bir müddet görmemizi engelleyebilir. Psikolojik bir rahatsızlık ya da duyu durumumuzdaki değişiklikler hayatımızı etkileyebilir. Kronik rahatsızlıklar, herhangi bir nedenle oluşan işitme sorunları ve daha pek çok durum, hayatımızı sandığımızdan çok daha fazla değiştirebilir. Bir kaza, hastalık veya yaşlılık hayatımızı bir anda farklılaştırabilir.

Hayatımızdaki engeller yalnızca beyaz bastondan ibaret değildir.

Bu yüzden erişilebilirlik yalnızca bir rampa yaptırmak da değildir. Bir insanın eczaneye rahatça girebilmesi, kendisini ifade edebilmesi, anlaşılabilmesi ve ilacını nasıl kullanacağını gerçekten anlayarak eczaneden çıkabilmesidir. Dolayısıyla erişilebilir bir dünya yalnızca “başkaları” için yapılan bir iyilik değildir; hepimiz için daha insanca kurulmuş bir dünyadır.

Yaklaşık on bir-on iki yıldır Türkiye Beyazay Engelliler Derneği’nde gönüllü olarak çalışıyorum. Bu dernekte beni en çok etkileyen şey, yalnızca bireysel fayda sağlamaya odaklanmaması. Elbette bugün bir insanın hayatını kolaylaştırmak, bir ihtiyacına destek olmak çok kıymetli. Ancak Beyazay’ın çalışmaları bununla sınırlı kalmıyor.

Dernek; engelli bireylerin hayatını gelecekte de kolaylaştıracak kuralların oluşması, eğitimlerin yaygınlaşması, doğru istatistiklerin tutulması ve toplumsal farkındalığın artması için çalışıyor. Yani yalnızca bugünü kurtarmaya değil, yarını daha erişilebilir hâle getirmeye gayret ediyor.

Bence bu yaklaşım, eczacılığın özüyle de çok örtüşüyor. Çünkü eczacılık da yalnızca o anki şikâyeti gidermek değil; insanın sağlığını korumak, yaşamını kolaylaştırmak ve gelecekte karşılaşılabileceği sorunları azaltmakla ilgilidir. Belki de bu nedenle Beyazay Engelliler Derneği’nde gönüllü olmak benim için yalnızca bir sosyal sorumluluk değil, mesleki anlayışımın da doğal bir devamı oldu.

İnsanların istekleri farklıdır, ihtiyaçları farklıdır. Bazen kişi eczaneye bir ürün istemeye gelir ama asıl ihtiyacı başka bir şeydir:

- ♦ Anlaşılmaq...
- ♦ Doğru yönlendirilmek...
- ♦ Cesaretlendirilmek...
- ♦ Ya da karşısındaki insanın onu hastalığından, engelinden, reçetesinden önce bir insan olarak gördüğünü hissetmek.

Eczacının görevi de biraz budur: İhtiyacı olana, gerçekten ihtiyacı olanı verebilmek.

Yirmi altı yılın sonunda hâlâ şunu söyleyebilirim: Belki eczanede her şeyin bir ilacı yok. Ama dikkat, empati, sabır, biraz mizah ve doğru iletişim için henüz reçete gerekmiyor. Üstelik doğru dozda kullanıldıklarında bilinen ciddi bir yan etkileri de yok.

Bu vesileyle, 25 Eylül Dünya Eczacılar Günü’nde beni hatırlayan ve kutlayan Türkiye Beyazay Engelliler Derneği’ne teşekkür ederim. Yaklaşık on bir-on iki yıldır gönüllüsü olduğum bu derneğin, bireysel desteklerin ötesine geçerek daha erişilebilir, daha eşit ve daha kapsayıcı bir gelecek için çalışmasını çok değerli buluyorum.

Dünya Eczacılar Günü’nün, eczacılığın yalnızca ilaç temin eden değil; sağlığı, güveni, erişilebilirliği ve insan onurunu koruyan bir meslek olduğunu hatırlatmasını diliyorum.

Türkçemiz her zaman en
büyük gücümüz olmuştur.

26 Eylül

TÜRK

Dil Bayramı

Kutlu Olsun

DİLİMİZ KİMLİĞİMİZDİR

EKREM ERDEM

BİR VAROLUŞ VE MEDENİYET MESELESİ OLARAK ANA DİLDE EĞİTİM

Eğitim, bir cemiyetin sadece genç kuşaklara bilgi aktardığı teknik ve mekanik bir süreçten ibaret değildir; aksine bir milletin düşünme biçimini, şahsiyetini, dünya görüşünü, tarihî hafızasını, kimlik ve aidiyet algısını inşa eden en temel ve en stratejik sütundur. Bir ülkenin eğitim dili neyse, o ülkenin zihniyet dünyasının ufku ve sınırları da doğrudan doğruya o dille çizilir.

Ne var ki bugün, ilk bakışta son derece masum bir eğitim tercihi ya da “küresel dünyaya uyum” ihtiyacı gibi sunulan bir mesele, özünde millî varlığımızı, düşünce ufkumuzu, ruhumuzu ve kültürel sürekliliğimizi doğrudan tehdit eder bir mahiyet kazanmıştır: Yabancı dille öğretim.

Son yıllarda “daha iyi bir kariyer”, “küresel alanda rekabet edebilme” ve “uluslararası fırsatlara erişim” gibi süslü vaatlerle toplumun zihnine yerleştirilen bu algı, ne bilimsel gerçeklerle ne pedagojik ihtiyaçla ne de medeniyet tecrübemizle bağdaşmaktadır. Şüphesiz ki yabancı bir dili öğrenmek, dünyadaki gelişmeleri takip etmek ve farklı kültürlerle temas kurabilmek için çağımızın vazgeçilmez bir ihtiyacıdır. Ancak yabancı dil öğrenmek ile eğitimin ve öğretimin aslî dilini yabancılaştırmak arasındaki o hayati ve ince çizgiyi kaybetmek, bir milletin zihinsel geleceğine vurulabilecek en büyük darbelerden biridir. Eğitimi yabancı bir dille yürütmek, fertlerin bilgiyi kavramasını, anlamlandırmasını, kendi değer süzgecinden geçirerek içselleştirmesini ve en önemlisi de o bilgiden yeni ve özgün fikirler üretebilme yetkinliğini doğrudan doğruya zayıflatmakta ve felç etmektedir.

DÜŞÜNCENİN FITRATİVE KENDİ DİLİYLE DÜŞÜNMEK

İnsan zihni, en verimli ve üretken şekilde ancak ve ancak kendi ana dilinin ikliminde işler; kavramları kendi kültürünün ve medeniyet hafızasının köklerinden beslenerek üretir. Ana dilin sağlam, sarsılmaz bir zemin oluşturmadığı bir zihinde sahici, özgür ve derinlikli bir düşünce dünyası şekillenemez. Kendi diliyle derinleşmeyen ve kendi kavramlarını üretemeyen bir düşünce yapısı üzerine ise nitelikli, ilmî, felsefi veya fikrî bir medeniyet birikimi inşa etmek imkânsızdır.

Bugün yabancı dille eğitim cenderesine sokulan bir gencimiz, çoğu zaman zihninde şekillendirdiği derin düşünceleri kendi dilinde ifade edememekte, yabancı dilde ifade ettiği şeyleri ise tam ve sade bir biçimde kavrayıp düşünememektedir. Böyle bir ortamda bilgi, derinlemesine kavranmak, sorgulanmak ve zihinsel süzgeçten geçirilmek yerine ezberlenmekte; zihinde geçici, yüzeysel ve derinleşmesi imkânsız bir yük olarak taşınmaktadır. Sonuçta, elde ettiği bilgiyi kendi öz düşüncesi ve kültürel birikimi doğrultusunda dönüştüremeyen, özümseyemeyen, taklitçi ve üretim kapasitesinden yoksun, pasif bir zihin yapısı ortaya çıkmaktadır.

Şunu hiçbir zaman akıldan çıkarmamak ve zihinlere kazımak gerekir: Dünyada sonradan öğrendiği bir dille rüya gören, hayal kuran, şiir yazan ve derinlikli bir felsefi sistem inşa eden insan sayısı parmakla gösterilecek kadar azdır. Türküsünü, hikâyesini, masalını, atasözünü ve kendi kavram dünyasını unutan; kendi ana dilinin inceliklerinden, estetiğinden ve duygu haritasından mahrum kalan bir nesil, zamanla tarihiyle, değerleriyle, ecdadıyla ve ruh kökleriyle olan bağını yitirmeye, benliğini ve aidiyetini kaybetmeye mahkûmdur.

AKADEMİDEN SOKAK DİLİMİZE: MELEZLEŞME, YOZLAŞMA VE HAFIZA KAYBI

Yabancı dilde yapılan eğitimin en yıkıcı ve uzun vadeli sonuçlarından biri de Türkçenin akademik alandaki gücünün, itibarının ve temsil kabiliyetinin günden güne erimesi, zayıflamasıdır. Düşüncenin sürekli olarak yabancı terimler, yabancı kalıplar ve kavramlar üzerinden kurgulanması, dilimizin bilim ve sanat alanında yeni kavramlar üretme gücünü ve dinamizmini elinden almaktadır.

Bir dil, aktif olarak kullanılmadığı, geliştirilmediği ve yeni üretim sahalarında kendine yer bulamadığı müddetçe zamanla kan kaybeder ve zayıflar. İlmî, felsefi ve fikrî metinlerde ısrarla kullanılmayan, yozlaştırılan ve melezeleşen bir Türkçe, zamanla sadece gündelik hayatın basit iletişim ihtiyaçlarını karşılayan kısıtlı bir araca dönüşme ve akademik hayattan tamamen koparılma riskiyle

karşı karşıya kalır. Üstelik bu durum dili, basit iletişimin bile üstesinden gelemeyecek bir kelime seviyesine indirgemeye yol açar.

Bir dilin uluslararası ölçekteki itibarı, büyüklüğü ve gelişmişlik seviyesi; o dilde kaleme alınan nitelikli ilmî, felsefi, edebî ve sanat içerikli eserlerin, akademik yayınların miktarı ve derinliği ile doğrudan orantılıdır. Eğitim dilinin yabancılaşması, mirasını devraldığımız bu köklü kültürel ve düşünsel hafızanın nesiller arasındaki aktarımının kesintiye uğramasına yol açar.

Dildeki yabancılaşmanın daha da vahim olan boyutu ise, akademik alandaki yabancılaşmadır. Bu durum günlük hayatımıza, sokaktaki tabelalarımıza ve iş dünyasındaki dilimize “melezleşme” ve “yozlaşma” olarak yansımaktadır. Bugün iş merkezlerinde, plazalarda ve sosyal medyada sıkça karşılaştığımız, “plaza dili” olarak adlandırılan yarı Türkçe yarı İngilizce uydurma ve garabet ifadeler, estetikten uzak iş yeri isimleri ve tabelalar, derin bir zihni karmaşanın ve özgüven eksikliğinin dışavurumundan başka bir şey değildir. Kendi insanının anlamadığı, kendi toplumunun ruhuna dokunmayan melez ve yapay bir dille üretilen bilgi, toplumda hiçbir karşılık bulamaz. Bu durum, üniversiteler ile halk arasındaki, akademi ile sokak arasındaki mesafeyi günden güne açmakta; üretilen bilimi toplumdan ve hayattan kopuk, sadece dar ve seçkin bir halkanın kendi arasında dönüp duran sembolik bir kelime verisine dönüştürmektedir.

SAYILARLA, GERÇEKLERLE YABANCI DİL YANILSAMASI

Bugün yapılan tarafsız pedagojik araştırmalar, uluslararası eğitim raporları ve somut bilimsel göstergeler, ana dilde yapılan eğitimin yabancı dille yapılan öğretime olan tartışmasız üstünlüğünü ve hayati önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Ana dilde yapılan eğitim süreçlerinde öğrencilerin dersi kavrama, analiz etme ve sentezleme düzeyi son derece yüksek seviyelerde gerçekleşirken yabancı dilde eğitim verilen sınıflarda bu durum orta ve düşük seviyelere gerilemekte, kavram karmaşası yaşanmaktadır. Ana dilde öğrenme süreci hızlı, doğal, akıcı ve zihnin fitratına uygun bir akışta gerçekleşirken yabancı dilde öğretimde zihin sürekli olarak arka planda bir çeviri mekanizması çalıştırmak zorunda kaldığı için öğrenme hızı ciddi şekilde yavaşlamaktadır. Ana dille beslenen ve kendi dilinin zenginliğiyle yetişen bir öğrenci gelişmiş, sorgulayıcı, eleştirel ve özgün bir düşünme yetisine kavuşurken yabancı dilde eğitim alan öğrencinin düşünme ufku belirli kalıplara ve sınırlı bir kelime hazinesine sıkışıp kalmaktadır. Ana dilde yapılan eğitim, bir milletin kültürel, tarihsel ve ahlaki hafızasını güçlü tutarak nesiller arasındaki bağları sağlamlaştırırken; yabancı dille öğretim toplumsal aktarımı zayıflatmakta, bireyi kendi toplumuna ve değerlerine yabancılaştırmaktadır.

Bugün ülkemizde pek çok anne ve baba, büyük fedakârlıklara katlanarak, yemeyip yedirerek, “Çocuğum iyi bir eğitim alsın, bir yandan üniversite okurken diğer yandan bir yabancı dil öğrensin, geleceğini kurtarsın” düşüncesiyle hareket etmektedir. Ancak ne yazık ki sahada karşılaştığımız acı gerçek şudur: Yabancı dille eğitim veren kurumların büyük bir kısmında gençlerimiz ne istenen düzeyde akıcı ve nitelikli bir yabancı dil öğrenebilmekte ne

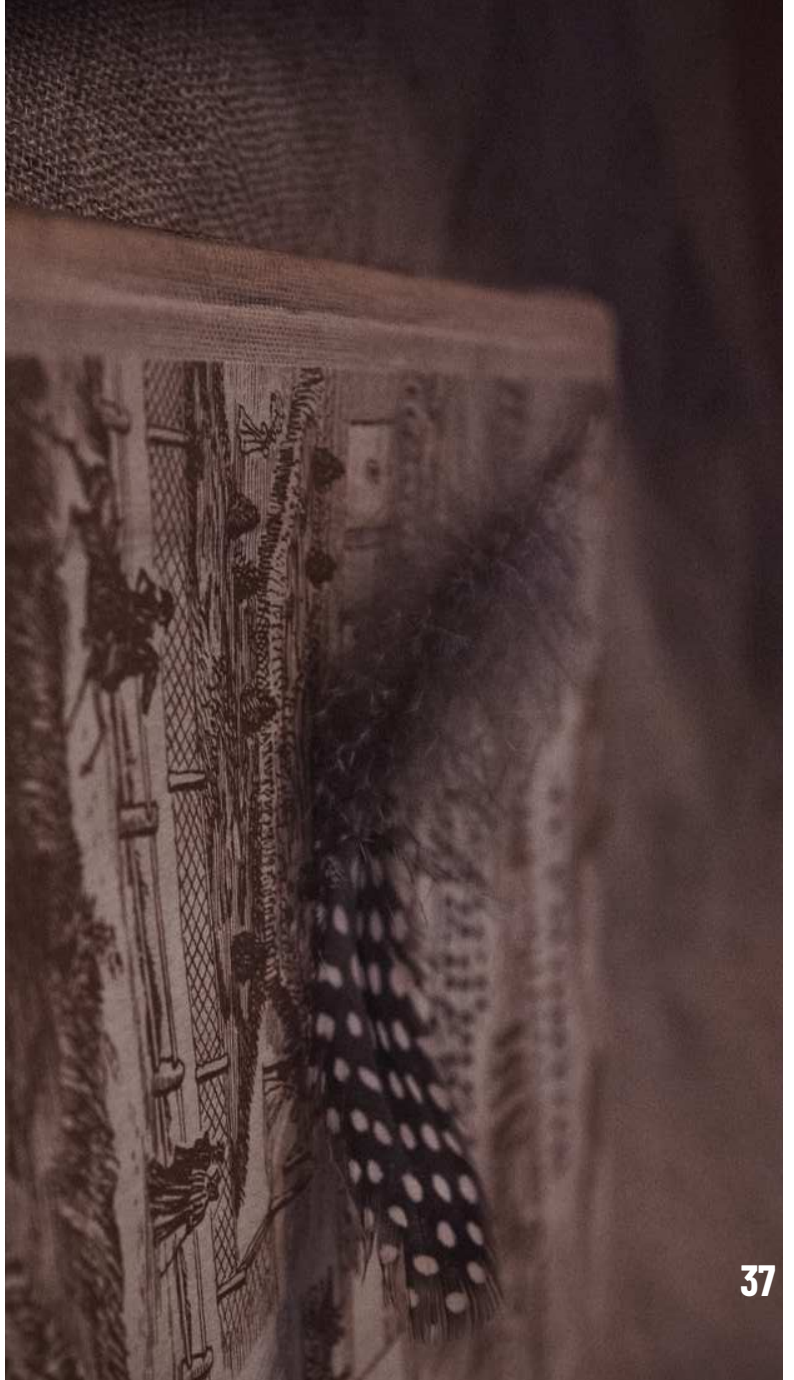
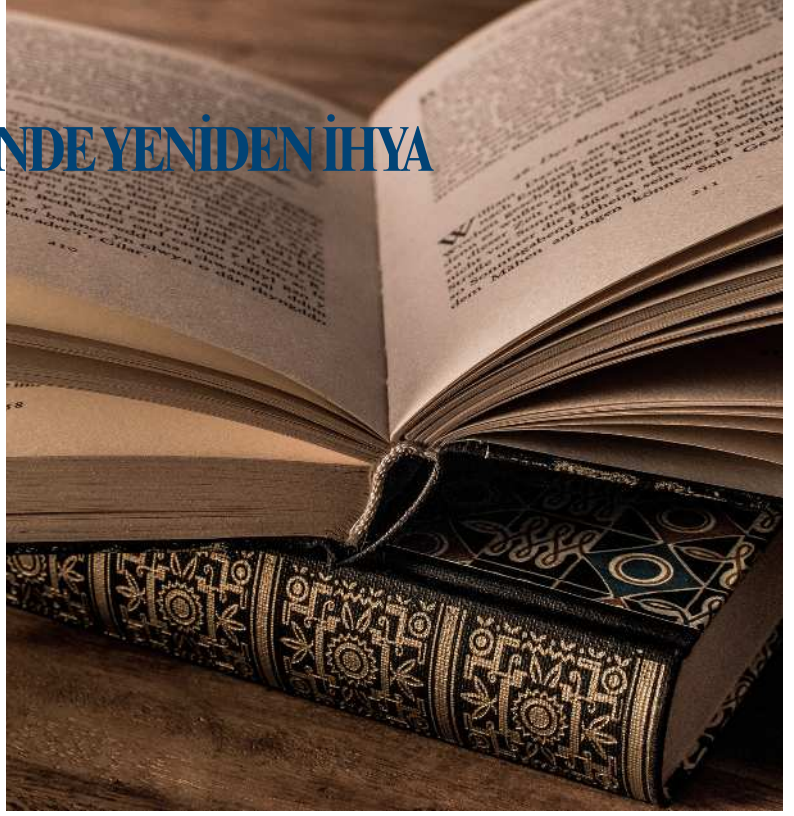
de kendi alanlarında derinlikli ve yetkin bir akademik uzmanlık kazanabilmektedir. Öğrenme sürecinin sonunda, kendi ana dilinin inceliklerine ve imkânlarına hâkim olamayan, ancak öğrendiği yabancı dili de yarım yamalak konuşabilen, zihinsel karmaşa içinde bocalayan yetersiz bir nesil ortaya çıkmakta; bu durum üniversite mezunu kalifiye yetersizliği ve işsizlik sorununu daha da derinleştirmektedir.

KENDİ KÖKLERİMİZ ÜZERİNDE YENİDEN İHYA

Dünyanın gelişmiş, bilimde, sanatta, teknolojiye ve felsefede öncü konumda olan ülkelere baktığımızda Almanya'dan Japonya'ya, Fransa'dan Güney Kore'ye kadar tamamının temel ve yükseköğretimi kendi ana dillerinde yürüttüklerini açıkça görürüz. Bu ülkelerin kendi ana dilleriyle eğitim yapmaları onları uluslararası alandan koparmamış, bilakis kendi özgün kimlikleri ve yüksek özgüvenleriyle uluslararası alanda çok daha güçlü, bağımsız ve rekabetçi kılmıştır. Yabancı dil öğrenimi kesinlikle ihmal edilmemelidir; ancak yabancı dil, eğitimin taşıyıcı, kurucu ve asli unsuru değil; dünyaya açılan, bilgiyi aktaran destekleyici ve tamamlayıcı bir aracı olmak zorundadır.

Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği olarak; "Anayasa'nın Dili Sempozyumu", "Uluslararası Şehrin Dili Kongresi", "Geçmişten Günümüze Türkçenin İmlâsı Sempozyumu", "Türkçe Düşünmek, Konuşmak ve Yazmak Çalıştayı", "Dilde Birlik Paneli" ve "Türkiye'de Yabancı Dille Öğretim: Tespit, Değerlendirme ve Öneriler" gibi pek çok ilmî, fikrî ve akademik zeminde ısrarla ve kararlılıkla ifade ettiğimiz gibi: Dilimiz kimliğimizdir, dilimiz varlığımızdır, dilimiz geleceğimizdir.

Sağlıklı, şahsiyetli, özgüveni yüksek ve gerçekten üretken bir gelecek inşa etmek istiyorsak; ana dili merkeze alan, kendi medeniyet değerlerimizle barışık, millî bir eğitim anlayışını vakit kaybetmeksizin yeniden ihya etmek zorundayız. Yabancı dil öğretimini çağdaş ve modern yöntemlerle çok daha etkin, yoğun ve ayrı bir disiplin olarak yeniden yapılandırmalı; okullarımızda ve üniversitelerimizde öğretim dilini derhâl kendi öz kaynağımıza, asil ve zengin Türkçemize döndürmeliyiz. Çünkü temeli ve harcı sağlam kurulmayan hiçbir zihinsel yapı ayakta kalamaz; Türkçenin zengin ve bereketli zemininde yükselmeyen hiçbir düşünce ise bu toprakların ruhunu, medeniyet iddiasını ve mirasını geleceğe taşıyamaz.

25 EYLÜL - 1 EKİM

YANGINDAN KORUNMA VE İTFAİyecİLİK HAFTASI

Kutlu Olsun

BEYAZAY

ENGELLİ ÇOCUKLAR VE AKRAN ZORBALIĞI

Çocuğunun arkadaşlarıyla oyun oynadığını, birlikte güldüğünü, okula giderken kendini güvende ve rahat hissettiğini bilmek her anne baba için çok kıymetlidir. Hele ki çocuğunun hayatında karşılaşılabileceği zorlukları yakından bilen engelli çocukğa sahip anne baba iseniz...

Çocuklarımızın okulda yalnızca ders öğrenmesini değil; arkadaş edinmesini, oyunlara katılmasını, birlikte gülüp eğlenmesini, kabul gördüğünü ve o ortamın bir parçası olduğunu hissetmesini isteriz. Ancak bazen çocuklarımız okulda yaşadıkları olumsuzlukları bizimle paylaşmayabilir. Bazen de yaşadıkları olumsuzluğun bir zorbalık olduğunu bile fark etmeyebilir.

Akran zorbalığı, bir çocuğun kendisinden daha güçlü olduğunu düşündüğü veya bir grup karşısında kendisini savunmakta zorlandığı akranları tarafından tekrarlayan ve incitici davranışlara maruz kalmasıdır. Her anlaşmazlık, tartışma veya çocuklar arasındaki her kavga zorbalık olarak nitelendirilmez.

Engelli çocuklar, sahip oldukları farklılıklar nedeniyle akran zorbalığı açısından daha fazla risk altındadır. Yapılan araştırmalar da engelli çocukların akranlarına göre yaklaşık iki kat daha fazla zorbalığa maruz kalabildiğini göstermektedir. Ancak burada özellikle altını çizmemiş gereken bir şey var: Zorbalığın nedeni çocuğun engelli olması değildir. Çocuğun farklı olması, ona kötü davranılması için hiçbir zaman bir gerekçe olamaz.

Zorbalık her zaman açık bir şekilde görülmeyebilir. Engelli çocuklara yönelik zorbalık bazen doğrudan, bazen de “şaka” ya da “oyun” adı altında gerçekleşebilir.

Örneğin;

- Çocuğun engelini, görünüşünü, konuşmasını veya yürüme biçimini taklit etmek,
 - Engel durumuna ilişkin lakaplar takmak veya onunla alay etmek,
 - Oyunlardan ve grup çalışmalarından bilerek dışlamak,
 - Yardım ediyormuş gibi davranarak çocuğu küçük düşürmek,
 - Tekerlekli sandalye, baston, işitme cihazı veya gözlük gibi yardımcı cihazlarını saklamak, almak ya da zarar vermek,
 - Çocuğun fotoğrafını veya videosunu izinsiz çekmek ve sosyal medyada paylaşmak,
- zorbalığın farklı biçimleri olabilir.

Bazen bu davranışlar yetişkinlerin gözünden kaçabilir. Çünkü yaşananların “şaka” adı altında nitelendirilmesi süresi masum gösterebilir. Oysa her iki taraf çocuk da eğlenmiyorsa, taraflardan biri inciniyor veya kendisini çaresiz hissediyorsa bunu basit bir şaka olarak görmek mümkün değildir.

Özellikle bazı çocuklar yaşadıklarını anlatmakta daha fazla zorlanabilir. “Kimse bana inanmaz”, “Anlatırsam daha kötü olur”, “Benim yüzümden oldu” ya da “ Anlatırsam annem ve babam çok üzülür” diye düşünebilirler. Bu nedenle çocuklarımızın yalnızca söylediklerine değil, davranışlarındaki değişikliklere de dikkat etmek önemlidir.

“Ben artık okula gitmek istemiyorum” dediğinde...

Bazen çocuk yaşadığı zorbalığı doğrudan anlatmaz. Bunun yerine davranışları bize bir şeylerin yolunda gitmediğini gösterebilir.

Örneğin;

- Okula gitmek istememesi,
- Sabahları okula hazırlanırken belirgin şekilde huzursuz olması,
- Eve geldiğinde normalden daha sessiz veya içine kapanık olması,
- Öfke patlamaları veya alışılmadık davranış değişiklikleri,
- Uyku veya iştahında değişiklik olması,
- Sık sık baş veya karın ağrısından yakınması,
- Eşyalarının kaybolması ya da zarar görmesi,
- Ders başarısında veya okula devamında belirgin bir değişiklik olması,

dikkatimizi çekmesi gereken işaretler olabilir.

Bu belirtilerin tek başına zorbalık anlamına gelmediğini de unutmamak gerekir. Ancak birkaçının bir arada görülmesi, “Acaba çocuğumun okulda yaşadığı bir şey var mı?” diye düşünmek ve onunla konuşmak için önemli bir neden olabilir.

ÇOCUĞUMUZ BIZE ANLATIRSA NE YAPMALIYIZ?

Belki de en önemli nokta burasıdır.

Çocuğumuz bize yaşadığı bir zorbalığı anlattığında, vereceğimiz ilk tepki onun bundan sonra bizimle konuşup konuşmayacağını etkileyebilir.

Öncelikle sakın kalmalı ve dinlemeliyiz.

“Bunu benimle paylaştığın için teşekkür ederim.”

“Bunların yaşanması senin suçun değil.”

“Sana inanıyorum.”

“Bunu birlikte çözebiliriz.”

Bu cümleler çocuğumuza yalnız olmadığını ve yaşadıklarının önemsendiğini hissettirebilir.

Buna karşılık;

“Sen ne yaptın da sana böyle davrandılar?”

“Neden karşılık vermedin?”

“Neden daha önce söylemedin?”

“Boş ver, takma kafana.”

gibi ifadeler çocuğun anlaşılmadığını düşündürebilir, kendisini suçlamasına veya bir sonraki sefer yaşadıklarını paylaşmaktan kaçınmasına neden olabilir. Bu nedenle bazen çocuğumuzun ihtiyacı, hemen bir çözüm bulmamızdan önce dinlenmek, anlaşılmak ve yanında olduğumuzu hissetmektir.

Sonrasında birlikte ne yapabileceğimizi konuşabiliriz. Çocuğun kendisini güvende hissetmesi öncelikli olmalı; gerektiğinde öğretmeni, rehberlik servisini, özel eğitim öğretmenini ve okul yönetimini sürece dahil etmekten çekinmemeliyiz.

Okulda neler yapılabilir?

Zorbalığı önlemek yalnızca zorbalığa uğrayan çocuğun ve ailesinin sorumluluğu değildir. Çocuğun kendisini güvende hissedebileceği kapsayıcı bir okul ortamının oluşturulması gerekir.

OKULLARDA;

- Engelli öğrencinin sınıfın ve arkadaş grubunun gerçekten bir parçası olmasını desteklemek,
- Grup çalışmalarında ve oyunlarda tüm çocukların birlikte yer almasını sağlamak,
- Teneffüs ve yemekhane gibi yetişkin gözetiminin daha az olduğu yerlerde dikkatli olmak,
- Çocuklara farklılıklara saygı göstermeyi ve zorbalık karşısında sessiz kalmamayı öğretmek,
- Öğretmen, rehberlik servisi ve özel eğitim öğretmenlerinin çocukların yalnızca akademik değil, sosyal ihtiyaçlarını da takip etmesi önemlidir.

Çünkü güvenli bir okul ortamı yalnızca zorbalık olduğunda müdahale eden değil, zorbalığın ortaya çıkmasını mümkün olduğunca engelleyen bir ortamdır. Çocuğumuzun hayatında okul dışında da alanlar olsun Çocuğumuzun kendisini başarılı, değerli ve ait hissettiği farklı alanlarının olması da benlik saygısını, öz güveni artıran önemli bir unsurdur.

Spor, müzik, resim, sanat, oyun grupları, kulüpler veya çocuğun ilgi duyduğu başka etkinlikler; onun farklı arkadaşlıklar kurmasına ve kendisini yalnızca okulda yaşadığı deneyimler üzerinden değerlendirmemesine yardımcı olabilir.

Son olarak...

Çocuğumuza ne söyleyebiliriz?

Çocuğumuzun engeli, onun değerini belirlemez.

Tekerlekli sandalye kullanması, farklı yürümesi, farklı iletişim kurması, öğrenme biçiminin farklı olması ya da başka bir engelinin bulunması onu diğer çocuklardan daha az değerli yapmaz.

Ona bazen sadece şunu söylememiz bile çok şey ifade eder:

“Sen olduğun halinle değerlisin ve ben senin yanındayım”

Çünkü çocuklarımızın her zaman bizim onları koruyacağımıza değil, zorlandıkları zamanlarda onlarla birlikte duracağımıza inanması çok değerlidir.

BEYAZAY KÜLÜPLERİ

Beyazay kulüpleri; farklılıklar birer dezavantaj mıdır, yoksa zenginlik mi? Bu yıldan itibaren okullarımızda yepyeni bir kulüp olacak: Beyazay kulübü. Kızılay, Yeşilay zaten vardı; acaba Beyazay da ne ola ki? Beyazay kulüpleri, çocuklarımız ve insanımız için öyle güzel bir imkân ki anlatamam. "Anlatamam" desem de anlatmaya çalışacağım.

Şöyle örnekler verelim: Mesela siz, karşınızdaki kişinin İspanyol olduğunu bilerseniz İspanyolca konuşursunuz, değil mi? Ya da Filipinler'e gittiyseniz, oradakilerin her yemekte pirinç yediğini, kahvaltılarında peynir-zeytin olmadığını biliyorsanız ve Filipinlileri tanıyorsanız, yadırgama az olur, normal kabul edersiniz. Dünyada gözleri görmeyen, kulakları işitmeyen, konuşamayan veya bacaklarını kullanamayan insanlar bulunur. Bu özellikteki insanlarla ilgili bilgi ve birlikteliğiniz varsa, sizden farklı yaptıkları şeylere şaşırmasın ve tuhafsamazsınız.

"Tüm bunların kulüple alakası nedir?" diyecek olursanız; dünyamızı renklendiren engelli dostlarımız, Beyazay kulüpleri sayesinde daha az incinecek, daha az engellenecek ve daha çok saygı görecekler. Engelli olanlar ve olmayanlar birbirlerini yeterince tanıyacakları için daha az iletişim kazası yapacaklar. Beyazay kulüpleri sayesinde engelli bireyler; küçümsenmekten, dışlanmaktan ve fırsat verilmemesinden kurtulacaklar. Bundan sonra engelli bireyler ne aşağılanacak ne de abartılacak, normal olarak kabul edilecekler.

Beyazay kulüpleri sayesinde engelli olmayanlar da engelli insanları doğru tanıyacakları için iletişim kazaları yaparak üzülmekten ve engelli arkadaşlarını üzmemekten kurtulmuş olacaklar. Aslına bakarsanız; engelli olanlar ve olmayanlar birlikte işler yapacak, farklılıkları tanıyacak, birbirlerini hoş görecektir, sabredecek, yardımlaşıp dayanışacaklar. Özetle, artık okullarımızda Beyazay kulüpleri olacak. Birlikte, toplumsal huzuru çok daha fazla hissettiğimiz günlerimiz olacak.

YARDIMCI TEKNOLOJİ

DR. NESLİHAN
CANPOLAT ÇİĞ

TOKAT GAZİOSMANPAŞA
ÜNİVERSİTESİ, ÖZEL EĞİTİM
BÖLÜMÜ

TERCİH Mİ,
İNTİYAÇ Mİ,
YOKSA TEMEL
BİR İNSAN
HAKKI MI?

Çoğumuz sabah gözlüğümüzü takarken ya da telefon ekranının yazı boyutunu büyütürken bunun bir teknoloji kullanımı olduğunu dahi fark etmeyiz; bu edim, gündelik hayatın akışına o denli sinmiştir ki artık görünmez hâle gelmiştir. Oysa görme yetersizliği bulunan bir birey için gözlük, dünyayı algılayabilmenin biricik aracıdır; onsuz ne bir metni okuyabilir ne bir yüzü tanıyabilir ne de çevresinde güvenle hareket edebilir. Özel eğitim alanında yıllardır çocuklarla ve ailelerle yürüttüğüm çalışmalarda, "yardımcı" sıfatıyla andığımız bu araçların bazı bireyler için sıradan bir kolaylıktan çok daha fazlasını ifade ettiğine defalarca tanık oldum: konuşabilmenin, öğrenebilmenin, bir yere kendi başına ulaşabilmenin yegâne yolu. Bu yazının konusu da tam olarak budur: yardımcı teknoloji kavramının ne anlama geldiği, kimlerin yaşamında hangi işlevi gördüğü ve devletlerin bu alanda üstlenmesi gereken sorumluluğun mahiyeti.

YARDIMCI TEKNOLOJİ NEDİR?

Yardımcı teknoloji, bir bireyin gerçekleştirmekte güçlük çektiği ya da hiç gerçekleştiremediği bir eylemi mümkün kılan her türlü araç, cihaz ya da hizmet olarak tanımlanabilir. Bu tanımın özünde yatan mantık, eksik olan işlevi "onarmak" değil, o işlevin yerini alacak alternatif bir yol inşa etmektir. Belki de en yalın anlatımıyla yardımcı teknoloji, bireyin her zaman yanında taşıdığı ek bir eldir: kimi zaman nesneleri tutmakta güçlük çeken birine uygun tasarlanmış bir kalem, kimi zaman sesli konuşan bir bilgisayar programıdır. Alt uzuvlarını kullanamayan bir birey tekerlekli sandalye aracılığıyla hareket kabiliyeti kazanır; sözel iletişim kuramayan bir çocuk, dokunulduğunda sesli mesaj üreten bir uygulama sayesinde ihtiyacını ifade edebilir; görme yetersizliği bulunan bir birey, parmak uçlarıyla okunan kabartma yazı (Braille) sayesinde yazılı kültüre erişebilir. Görünüşte birbirinden bağımsız bu örneklerin ortak paydası, bireyle çevresi arasındaki işlevsel mesafeyi ortadan kaldırmaları ve kişinin kendi potansiyelini olabildiğince özgürce ortaya koymasına imkân tanımalarıdır.

YARDIMCI TEKNOLOJİ TÜRLERİ NELERDİR?

"Teknoloji" sözcüğü burada zihinlerde hemen karmaşık ve pahalı aygıtlar canlandırmasın; alan yazınında bu araçlar genellikle üç düzeyde sınıflandırılır.

Düşük düzey teknolojiler, çoğunlukla elektronik bir bileşen dahi içermeyen, düşük maliyetli araçlardır: kalın saplı bir kaşık, kalem tutmayı kolaylaştıran bir aparat, oturuş dengesini destekleyen bir yastık. Maliyetleri düşük olsa da işlevsel katkıları hiç de sınırlı değildir.

Orta düzey teknolojiler bir miktar daha gelişmiş, sınırlı elektronik özellik taşıyan araçlardır: konuşan hesap makineleri, sesli alarmlı saatler, tek tuşla önceden kaydedilmiş bir mesajı ileten basit iletişim cihazları bu kategoriye girer.

Yüksek düzey teknolojiler ise akıllı telefonlar, tabletler, göz izleme teknolojisi gibi alternatif yöntemlerle kontrol edilen bilgisayarlar ve konuşma üreten yazılımlardır. Gelişmiş elektronik protezler, çevresel kontrol sistemleri —yani bir bireyin ışıkları, ev aletlerini ya da kapıları minimum çabayla, çoğu zaman sesli komutla yönetebilmesini sağlayan düzenekler— ve gelişmiş özellikli akülü tekerlekli sandalyeler de bu kategoride değerlendirilir. Bunlara giyilebilir teknolojiler de eklenmelidir: akıllı saatler, dijital işitme cihazları, epileptik nöbeti önceden algılayıp uyarı veren bilekler gibi. Dikkat çekici olan, bu cihazların büyük bölümünün aslında hepimiz tarafından gündelik olarak kullanılıyor olmasıdır; telefonumuzdaki sesli asistan ya da bir videonun altyazı özelliği de birer yardımcı teknoloji örneğidir, yalnızca bu adlandırmayı hak ettiklerinin farkında değildir.

KİMLER KULLANIR?

İlk akla gelen, doğuştan ya da sonradan edinilmiş bir yetersizlikle yaşayan bireylerdir: görme, işitme, konuşma, hareket ya da bilişsel açıdan desteğe gereksinim duyanlar. Ne var ki bu kullanıcı kitlesi, genel kanının çok ötesine uzanır. Bir kaza sonucu bacağı alçıya alınan birey, geçici süreyle koltuk değneği kullanır ve bu da bir yardımcı teknoloji örneğidir. İlerleyen yaşla birlikte görme keskinliği azalan, işitme kaybı yaşayan bireyler de aynı kullanıcı grubuna dahildir. Dolayısıyla bu mesele, toplumun sınırlı bir kesimini değil, her bireyin yaşamının bir evresinde karşılaşılabileceği evrensel bir gerçekliği ilgilendirmektedir.

BU TEKNOLOJİLER YAŞAMLARINDA NEYİ DEĞİŞTİRİR?

Yardımcı teknolojinin dönüştürücü etkisini görmenin en iyi yolu, yaşamın farklı alanlarına tek tek bakmaktır.

İletişimde: Konuşma güçlüğü yaşayan bireyler için teknoloji, adeta yeni bir ses kazandırır. Yazıyı sese, sesi yazıya dönüştüren yazılımlar, kullanıcının cihazını sesiyle yönetmesine imkân tanırken, Alternatif ve Destekleyici İletişim Sistemleri (ADİS) sembol ve resimler aracılığıyla düşünce ve ihtiyaçların görsel bir dille ifade edilmesini sağlar.

Bilgiye erişimde: Görme yetersizliği bulunan bireyler artık dijital dünyaya çok daha geniş kapılardan girebiliyor. Ekran okuyucu yazılımlar yazılı metni sese dönüştürerek bilgisayar ve akıllı telefonları erişilebilir kılarken, Braille dokunsal bir okuma imkânı sunuyor; büyüteçler ve optik karakter tanıma (OCR) yazılımları da gündelik pek çok işi kolaylaştırıyor.

Hareket ve bağımsız yaşamda: Gelişmiş özellikli akülü tekerlekli sandalyeler bireylere çok daha geniş bir hareket alanı kazandırıyor. Akıllı protezler her geçen gün daha işlevsel hâle geliyor, çevresel kontrol sistemleri ise bireyin ışık, ısıtma ya da ev aletleri gibi günlük ihtiyaçlarını asgari çabayla yönetmesine olanak tanıyor.

Eğitimde: Yazıdan sese dönüşüm yazılımları, konuşma tanıma sistemleri ve öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler için geliştirilmiş özel yazılımlar, sınıfları yalnızca özel gereksinimli öğrenciler için değil, herkes için daha kapsayıcı hâle getiriyor.

İstihdamda: İşyerinde kullanılan yardımcı teknolojiler, özel gereksinimli bireylerin bilgiye erişim, meslektaşlarıyla etkileşim ve görevlerini yerine getirme konusunda hiçbir engelle

karşılaşmadan çalışabilmesini sağlıyor; bu da kapsayıcı sınıflarda yetişen bireylerin ileride kapsayıcı işyerlerinde de hak ettikleri yeri bulmasının önünü açıyor.

Bu imkânların sağlanmadığı durumlarda tablo köklü biçimde değişir. Çocuk okul ortamında "sorun yaratan" bir öğrenci olarak konumlandırılır, akranlarından yalıtılmış eğitim ortamlarına yönlendirilir, sosyal beceri gelişiminde ve akademik başarıda geri kalır. Yetişkinlik döneminde istihdama katılım güçleşir, ekonomik bağımsızlık büyük ölçüde imkânsızlaşır. Tek bir cihazın yokluğunun bu denli kapsamlı sonuçlar doğurabilmesi, meselenin neden ciddiyetle ele alınması gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır.

KÜRESEL TABLO NE GÖSTERİYOR?

Bu mesele yalnızca ulusal sınırlarımız içinde değil, uluslararası kamuoyunun da uzun süredir gündeminde. Dünya Sağlık Örgütü ile UNICEF'in müştereken hazırladığı, alanının ilk kapsamlı küresel raporu (Global Report on Assistive Technology, 2022) çarpıcı bir tablo ortaya koyuyor: dünya genelinde 2,5 milyar insan en az bir yardımcı ürüne gereksinim duyarken, bunların yaklaşık 1 milyarı bu ürünlere erişememektedir. Nüfusun yaşlanmasıyla birlikte bu sayının 2050 yılına kadar 3,5 milyara ulaşması öngörülmektedir. Erişim oranları ülkelerin gelir düzeyine göre de derin bir eşitsizlik sergilemektedir: yüksek gelirli ülkelerde bu oran yüzde 90'lara ulaşırken, düşük gelirli ülkelerde yüzde 3'e kadar gerileyebilmektedir. Küresel ölçekte kullanıcıların üçte ikisi, bu cihazların maliyetini kendi imkânlarıyla karşılamak durumunda kalmaktadır.

TÜRKİYE'DEKİ TABLO

Ülkemizin bu alandaki durumu hem umut vaat eden hem de üzerinde titizlikle durulması gereken bir görünüm sunmaktadır. Türkiye'de kayıtlı engelli birey sayısı 2,5 milyonu aşmakta, bu sayının önemli bir bölümünü ağır engelli statüsündeki bireyler oluşturmaktadır. Sahadan ulaşan geri bildirimler, küresel raporun işaret ettiği eşitsizliğin ülkemizdeki yansımaları doğrulamaktadır: aileler, sosyal güvenlik kurumunun karşıladığı bedel ile bir tekerlekli sandalyenin, bir işitme cihazının ya da bir ortez-protezin güncel piyasa fiyatı arasındaki farkı çoğunlukla kendi imkânlarıyla kapatmak zorunda kalmaktadır. Görme engelli vatandaşlarımız da uzun süredir, kullandıkları cihazların büyük bölümünün ithal edilmesinden ve bunun maliyetleri yükseltmesinden yakınmaktadır.

Bununla birlikte olumlu gelişmeler de kayda değerdir. Mühendislerimizin geliştirdiği, çevresel engelleri titreşimle bildiren yapay zekâ destekli akıllı bastonlar; TÜBİTAK desteğiyle üretilen yerli işitme cihazları, görme engelli bireylere sesli yönlendirme sağlayan yerli uygulamalar; özel gereksinimli çocuklar için tasarlanmış yerli eğitim yazılımları, bugün uluslararası alanda da dikkat çekmektedir. Eksik olan bilgi ya da yetkinlik değil, bu örnekleri ülkenin her köşesindeki her aileye ulaştıracak sürdürülebilir bir dağıtım ve destek sistemidir.

YARININ YARDIMCI TEKNOLOJİLERİ

Bu alandaki gelişim hızı, önümüzdeki on yılın bugünkünden çok farklı bir tabloya işaret ettiğini gösteriyor. Yapay zekâ ve robotik, fiziksel güçlükleri olan bireylere destek olan sistemleri ve kullanıcının alışkanlıklarını öğrenerek ona göre uyum sağlayan akıllı teknolojileri geliştirmeye devam ediyor. Sanal ve artırılmış gerçeklik uygulamaları, duysal yetersizliği bulunan bireyler için güvenli ve kontrollü öğrenme ortamları yaratıyor. Giyilebilir teknolojiler ise küçücük bir cihazın içine sağlık takibinden iletişim desteğine kadar pek çok işlevi sığdırıyor. Sesli komutla yönetilen akıllı ev sistemleri ve herkes için tasarlanan otonom araçlar da artık bilim kurgudan çok, yakın bir geleceğin gerçekleri arasında sayılıyor. Bu gelişmelerin özel gereksinimli bireylerin yaşamına ne ölçüde yansıtacağı, büyük ölçüde bugünden atılacak adımlara bağlı.

TERCİH Mİ, İHTİYAÇ Mİ, HAK MI?

Bu soruyla sıklıkla karşılaşırım ve yanıtı, üzerinde derinlemesine düşünüldüğünde açıklığa kavuşur. Bir çocuğun okuyabilmesini, bir yetişkinin konuşabilmesini, bir bireyin kendi ayakları ya da tekerlekli sandalyesiyle bağımsız hareket edebilmesini bir tercih olarak nitelendirmek isabetli değildir; zira hiç kimse bu yetilerden mahrum kalmayı iradi olarak seçmez. "İhtiyaç" kavramı da meseleyi tam anlamıyla karşılamamaktadır, çünkü karşılanmayan bir ihtiyaç yaşamı güçleştirirken, karşılanmayan bir yardımcı teknoloji ihtiyacı bireyi eğitimden, iletişimden ve iş yaşamından bütünüyle dışlayabilmektedir. Uluslararası camianın bu konuyu bir insan hakkı çerçevesinde ele almasının temel gerekçesi de budur. Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi, devletleri yardımcı teknolojinin geliştirilmesi ve vatandaşlara ulaştırılması hususunda açıkça yükümlü kılmaktadır. UNICEF ve Dünya Sağlık Örgütü'nün 2015 tarihli ortak raporuna göre, gelişmekte olan birçok ülkede yardımcı teknoloji ihtiyacının yalnızca yüzde 5 ila 15'i karşılanabilmektedir. Bu veri, sözleşmelerde tanımlanan hakkın önemli bir kısım için henüz kâğıt üzerinde kaldığını göstermektedir.

DEVLETLERİN SORUMLULUĞU NE OLMALI?

Bu sorumluluk, yalnızca ailelerin ya da öğretmenlerin üstlenebileceği bir ölçekte değildir. Öncelikle, yardımcı teknolojinin sağlık ve eğitim sisteminin olağan bir bileşeni hâline getirilmesi, bir çocuğun ihtiyaç duyduğu cihaza reçeteli bir ilaca ulaşılan kolaylıkla erişebilmesinin sağlanması gerekmektedir. İkinci olarak, bu cihazların maliyetinin, aileleri ek mali yük altına sokmayacak bir düzeye çekilmesi zorunludur. Üçüncü olarak, öğretmenlerin bu teknolojileri eğitim ortamında etkin biçimde kullanabilmeleri için hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimden geçirilmesi gerekmektedir; zira en gelişmiş cihaz dahi, kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olmayan bir öğretmenin elinde işlevsiz kalmaktadır. Dördüncü olarak, yerli üretimin desteklenmesi hem maliyetleri düşürecek hem de ülkemizin bu alandaki potansiyelini uluslararası platformlarda görünür kılacaktır. Son olarak, toplumsal farkındalığın artırılması gerekmektedir; zira bir aile, çocuğu için mevcut olan bir teknolojiden haberdar değilse, bu teknoloji ne denli gelişmiş olursa olsun hedef kitlesine ulaşamayacaktır.

Bir çocuğun sınıf içinde bir talebini dile getirebilmesinin, bir gencin okuluna bağımsız biçimde ulaşabilmesinin, bir yetişkinin iş yerine kendi başına gidebilmesinin ardında, çoğu zaman küçük ama yaşamsal önemde bir cihaz bulunmaktadır. Bizlere düşen, bu cihazların bir lüks değil bir hak olduğu bilinciyle hareket ederek, ihtiyaç sahibi her bireye, ülkenin her köşesinde, bu hakkın fiilen ulaştırılmasını sağlamaktır.

HAYDİ ÇOCUKLAR

şimdi ders zamanı!

"İlköğretim haftası kutlu olsun."

BEYAZAY

ŞİFA GÜNÜ

Toplumun ve hayatın tam ortasında, hem 11 yıllık mesleki birikimimle hem de kendi hayat mücadelemle var olan bir fizyoterapist olarak, Dünya Fizyoterapistler Günü'nde Beyazay Derneği çatısı altında sizlerle bu duygularımı paylaşmaktan mutluluk duyuyorum.

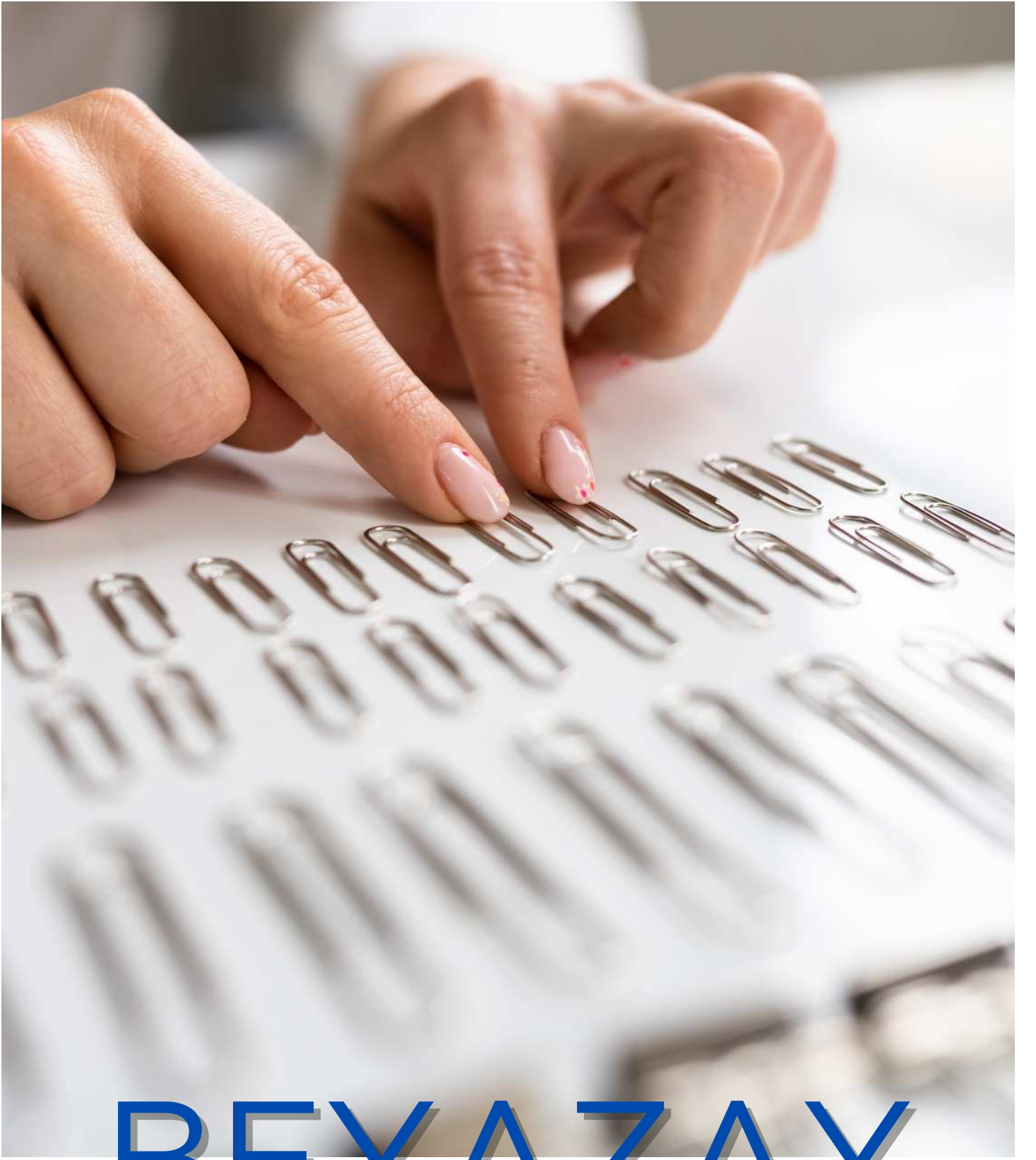
Bir fizyoterapist olarak yıllardır amacım; insanlara hareket özgürlüğünü yeniden kazandırmak, bağımsızlıklarına giden yolda onlara rehberlik etmek ve her adımda umudu yeşertmektir. Ancak 6 Şubat depremi, hayatımın akışını ve mesleğime olan bakışımı kökten değiştiren derin bir kırılma noktası oldu. Malatya'da enkaz altında kaldığım o zorlu süreçten sonra yaşamıma tekerlekli sandalyede devam eden biri olarak, bugün iyileşme sürecinin her iki tarafını da derinden yaşıyorum.

Bir yandan tedavilerime kesintisiz devam ederken, diğer yandan İnönü Üniversitesi'nde yüksek lisans eğitimimi sürdürüyorum, akademik ve mesleki gelişimimden asla taviz vermiyorum. Yaşadığım bu dönüşümle birlikte, fizyoterapistliğin ve rehabilitasyonun sınırlarını dijital dünyaya da taşıdım. Sosyal medya üzerinden ürettiğim içerikler ve yürüttüğüm online çalışmalar sayesinde, bugün aynı anda hem şifa dağıtan hem de şifa arayan bir fizyoterapist olarak binlerce insana dokunmaya devam ediyorum.

Hem "şifa veren" hem de "şifa arayan" konumunda bulunmak, bana hareketin, azmin ve direncin ne denli kıymetli olduğunu öğretti. Bugün tekerlekli sandalyemden baktığım dünya, bana engellerin fiziksel çevreden değil, zihinlerdeki sınırlardan ibaret olduğunu her gün yeniden kanıtıyor. Yaşadığım ağır deneyimlere rağmen eğitime, üretime ve hayata tutunma kararlılığım; ne şartta olursa olsun yaşamın ve umudun yeniden inşa edilebileceğinin en somut göstergesidir.

Fizyoterapi, sadece kasları veya eklemleri güçlendiren bir bilim alanı değildir; bir insanın hayatını ve bağımsızlığını yeniden eline alabilmesi için verilen bütüncül bir mücadeledir. Bizler, engellerin ardındaki potansiyeli gören ve hayatı herkes için erişilebilir kılmaya çalışan bir mesleğin temsilcileriyiz.

Bu anlamlı günde, azmin ve dayanışmanın dönüştürücü gücüne olan inancımla; başta meslektaşlarım olmak üzere, hayatın getirdiği zorluklara karşı durmadan ilerleyen, kendi hikayesini yeniden yazan tüm mücadeleci dostlarımı sevgiyle selamlıyorum. Dünya Fizyoterapistler Günüümüz kutlu olsun.

BEYAZAY

BİRLİKTE DAHA GÜÇLÜYÜZ

EYLÜL 2026

SAYI 19